Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 529

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 7 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1885 (Ն. Տ.) 19 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1885

9 ՄՈՒՀԱՐՐԻՄ 1303

40 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆԷ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ,
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-Խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արժէքի	200
» » Վեցամսեայ » »	100
» » Եռամսեայ » »	50
Գաւառաց » Տարեկան թղթատարով » »	240
Գաւառաց » Վեցամսեայ թղթատարով » »	120
Օտար երկիրներ, տարեկան » »	56
» » վեցամսեայ » »	28

Դուրս զրկուած ինդրագրաց համար ծախքը ցնորկնութեան վրայ է։ Խմբագրութեան զրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

ՇԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ ԿԸՆԴՈՒՆՈՒԻՆ
ԻՍԴԸՐՐՆ ԷՃԷՆԱՒ
Գոչշամալոմիեան յԵռամէ, Դարա-ութոյ, Տէյիրմէն-խան

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՇԱԲԱԹ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆ

Աթէնքի լրագրաց մէջ հրատարակեալ հեռագիր մը, որ մեր շաբաթ առաւօտ թերթին հրատարակումէն յետոյ հաղորդուեցաւ մեզ, կը ծանուցանէր. «Պերլինէ կը հեռագրուի թէ, Բէօնէյէ Զապոռէյ դերմանական կարեւոր լրագիրը բացարձակապէս կը հաւատայ թէ Գերմանիոյ, Աւստրիոյ և Ռուսիոյ երեք կայսրութիւնք կատարելապէս համաձայն են պուլկարական խնդրոյն վրայ։ Բանակցութիւնք կը շարունակին՝ ճշդելու համար բոլոր այն միջոցներ զորս հարկ է ձեռք առնուլ՝ ապագային մէջ առիթ բնաւ չթողուլու համար յանկարծական նորանոր փորձերու, նման պուլկարական փորձին։»

Այս հեռագիր կը հաստատէ մեր շաբաթ առաւօտ յօդուածով արտայայտեալ տեսութիւնը թէ, պուլկարական խնդրոյն վրայ համաձայնութեան նման բան մը գոյութիւն ունի միայն երեք կայսրութեանց միջեւ. իսկ Անգլիա, Ֆրանսա և Իտալիա տարբեր խորհիլ կը թուին։

Ցուցուած է թէ պուլկարական խնդրոյն լուծման դժուարութիւններու բախելուն պատճառն են Սերպիոյ և Յունաստանի պահանջմունք և պատերազմական պատրաստութիւն։ Կարելի չէ պուլկարական խնդրոյն հիմնական և տեւական լուծում մը գտնել, առանց միանգամայն որոշում մը տալու Սերպիոյ և Յունաստանի պահանջմանց վրայ։

Սերպիոյ Նախարարապետ Պ. Կարաշանին ըսած է Թրթակցի մը, ի Նիշ. «Կ'ըսպասենք Եւրոպիոյ որոշման, զոր պարտինք յարգել, պայմանաւ որ այդ որոշում ուղղուած չլինի ընդդէմ մեր գոյութեան, որ ի փտանգի է արդարև։ Առարկութիւն չունինք պուլկարական միութեան դէմ։ Դիտէինք թէ օր մը տեղի պիտի ունենար, բայց ո՛չ թէ բբռնաբարմամբ Դաշնագրոյ մը, որ երաշխաւորութիւնն է գոյութեան փոքր Պետութեանց ի Պալքանեան Թերակղզւոյ։ Պուլկարիա այսօր կը գրաւէ զԲուլգէրի։ Մի քանի ամիսէն կրնայ արշաւել Մակեդոնիա, և քիչ մը ետքն ալ Նիշի վրայ քալել և ջախջախել զՍերպիա։ Ամէն այս հետեւանքներ կը ծագին անդամ մը որ հաւասարակշռութիւնը խանգարի։ Պուլկարաց փափաքած բանն իրենց միութիւնը չէ ճշդիլ, այլ Պալքանեան Թերակղզւոյն մէջ պուլկար Պետութեան մը գերազանցութիւնը։ Մեծ Տէրութիւնք երիցս պատերազմ մղեցին ի պահպանութիւն Բարլինի Դաշնագրին. միթէ Պերլինի Դաշնագիրն ևս նոյն իրաւունքը չունի՞ յարգուելու։ Եթէ չունի, մեզ կը մնայ մեր գլխուն ճարը նայիլ։ Մեր հարք պատերազմեցան իրենց ազատութեան համար, առանց հետեւանքը խորհելու. մեք ալ անոնց օրինակին պիտի հետեւինք, և անգամ մ'ալ պիտի դիմենք յեղափոխութեան հին զէնքին։ Մեր բանակին շարժուն վիճակի մէջ գրուիլը բազմաթիւ գործողութիւն մ'էր, բայց հաստատեցաւ այդ գործողութեամբ թէ մեր զինուորական կազմակերպութիւն ազդեցիկ և բարեշարժ վիճակ մ'ունի։ Եթէ յուսահատութեան մղուի՝ Սերպիա պիտի լինի հրաբուխ մը, որ մէկէջ աւելի Մեծ Տէրութիւն պիտի դողդէ։ Ո՛չ մէկ Պետութեան առաւելակշռութեան թոյլ կրնանք տալ Պալքանեան Թերակղզւոյն մէջ։ զի մեք չենք կրնար չեղել «հաւասարակշռութեան» սկզբունքէն։»

Ապա, խօսելով Աւստրիոյ հետ Սերպիոյ յարաբերութեանց վրայ, Պ. Կարաշանին ըսաւ. «Աւստրիա և Գերմանիա կը նկատեն զՍերպիա իրրեւ իրենց յառաջապահը Պալքանեան Թերակղզւոյն մէջ։ Տակաւ առ տակաւ վարժեցուցինք մեր ժողովուրդը՝ Պերլինի Վեհաժողովէն ի վեր՝ զԱւստրիան Սերպիոյ բարեկամն համարելու։ Միլան Թագաւորին և իւր նախարարաց ժողովրդականութիւնը ճնաստուեցաւ այս քաղաքականութեամբ, բայց մեք չչեղեցանք այդ սկզբունքէ։»

Սերպ քաղաքագէտ մ'ալ, որ անունը չի յայտնուիր, հետեւեալ կարեւոր յայտարարութիւնն ըրած է.

«Անդամ էի 1875ի սերպիական նախարարութեան, մեր անկախութեան պատերազմէն անմիջապէս յառաջ։ Օր մը Պերլրատի ռուսական գործակալն եկաւ մեզ հաղորդեց իւր կառավարութեան մէկ պաշտօնական ծանուցագիրն, որ զորեղապէս խորհուրդ կուտար մեզ հանդարտ կենալու։ Ծանուցագիրը կարդալէն ետքը, գործակալը ծալեց զայն, և բերանացի բացատրեց թէ իւր պաշտօնական խորհուրդն այդ էր, զի միւս մեծ Տէրութեանց հետ Ռուսիոյ յարաբերութիւնք այդպիսի խորհուրդ մը կը պահանջէին, բայց թէ ինք ի մասնաւոր ջերմապէս կը յորդորէր զմեզ ետ չկենալ մեր պատերազմական պատրաստութիւններէն, և ժամ յառաջ գործի սկսիլ։ Այս վերջին խորհրդոյ հետեւեցանք, միայն թէ յետոյ Ռուսիա ուրացաւ և քանեց զմեզ, և Պերլինի Վեհաժողովին մէջ ալ ո՛չ ոք պաշտպան կանգնեցաւ մեզ։ Այժմեան կացութիւնը փոքր ինչ տարբեր է, բայց արդիւնքը նոյն լինել կը թուի։ Աւստրիոյ տուած խորհուրդը թէ հանդարտ կենանք՝ անկեղծ է. բայց մեր շահեր այս անդամ ոչինչ նըշաւ պիտի զոհուին։ Պուլկարիա պիտի ըստանայ ամէն ինչ, և յայնժամ Պուլկարիա և Թուրքիա միացեալ պիտի յարձակին մեր վրայ, ի ծախարարութիւն մեծ Տէրութեանց Եւրոպիոյ։ Դժուար է յառաջ խաղալու հրաման տալ մեր զորաց. զի եթէ Աւստրիոյ խորհրդոյն հակառակ գործի սկսինք՝ յետոյ իրաւունք կ'ունենայ ազատ իւր պաշտպանութենէ զրկելու, և այն ատեն ամէն կողմէ թշնամիներու կը բախինք։ Բայց եւս առաւել դժուար է խորհուրդ տալ Միլան Թագաւորին որ լուծէ զիւր բանակ և հանդարտօրէն սպասէ մեզ վերապահեալ ճակատագրոյն։ Թագաւորը սակայն պարտաւորեալ է անյապաղ որոշում մը տալ, երբ ամէն առիթ կորած չէ դեռ։

(Իտրբն Էյտբէօ.)

«ՀԻՆ ՍԵՐՊԻԱ»

Հին Սերպիա կոչուած երկիրը Պալքանեան Թերակղզւոյն ամենէն քիչ ծանօթ մասերէն մին է։ Թէ՛ որ տեսութիւն մը կ'ընէ այս երկրի վրայ, կ'ըսէ թէ խիստ քիչ եւրոպացի ուղեւորք կրցած են քննել Հին Սերպիան. զի Առնաուտներն որք հոն կը բնակին, շատ խստաբարոյ ժողովուրդ մ'են։ Նոքա կը սերին այն Սերպերէ որք, Ռուսիոյի վճռական ճակատամարտէն յետոյ, հպատակեցան Վեհ. Սուլթանին, և մահմէտականութիւն ընդունեցին, պահպանելու կամ ստանալու համար հողեր և առանձնաշնորհումներ, որք այն հին ժամանակներն յատուկ էին Մահմէտականաց եւեթ։ Պոսնա-Հէրսէքի մէջ եւս այնպէս եղած է։ Հազարաւոր Սլաւք իսլամութիւն ընդունած են՝ պահպանել կարենալու համար իրենց հողերն և ինչքերն, այնպէս որ Պոսնա-Հէրսէքի հողատեր դասն այսօր կը բաղկանայ միայն մահմէտական Սլաւներէ։

Հին Սերպիոյ Առնաուտք շատ կռուողի են և կռուասէր։ Ցոտից ցդլուխ զինեալ կը շրջին միշտ։ Ատրճանակներով, դաշոյներով ու ռազմամթերօք ծանրաբեռնեալ է անոնց մէջքն։ և երբ կը ճամբորդեն, երկայն հրացան մը անոնց ուսէն պակաս չէ։ Ուստի, ուղեւորք որ կը կամին Հին Սերպիայէն անցնիլ՝ զգուշական մեծ միջոցներ ձեռք կ'առնուն։

1879ին Սերպք ստացան Հին Սերպիոյ մի մասն, որ Նիշի, Դրանիայի և Բրօքուբլիէի գաւառներէն կը բաղկանայ այժմ։ Այս վերջին գաւառի մէջ մանաւանդ կը բնակէր առնաուտաց տարրը, գլխաւոր կեդրոն ունենալով Ռուլլումիէ։ Առնաուտներն այն գաւառէ հանելու և ըստ Պերլինի Դաշնագրոյն Հին Սերպիոյ այն մասը Սերպիոյ յանձնելու համար պէտք եղաւ զինուորական միջոցներ գործադրել։ Զկրնալով ապրիլ ընդ քրիստոնէական լծով, Բրօքուբլիէի և Ռուլլումիէի Առնաուտք, թէև սերպ ցեղին կը պատկանէին, խմբովին գաղթեցին դէպ ի Հարաւ, օսմ. հողին վրայ, մնալով միշտ Հին Սերպիոյ երկրին մէջ։ Հին Սերպիոյ մէջ, մահմէտական Սերպք և քրիստոնեայ Սերպք քով քովի կը բնակին. բայց ինչպէս դիւրին է մահաբերել այսպիսի պայմանաց մէջ, քրիստոնեայ Սերպերուն վիճակը նիւթական բարեկեցութեան, հանդարտութեան և ապահովութեան կատարելագոյն մոտոիպարը լինելէ հեռի է բաւական։

Հին Սերպիոյ մասն որ Պերլինի Վեհաժողովոյն մէջ թողուցաւ ի ձեռս Օսմ. Կայս. հաւաքաբութեան, է մեծագոյն մասն որ ինքնին կը կազմէ գրեթէ բովանդակ Ռուսիոյի Նահանգն։ Այս Նահանգի գլխաւոր կեդրոնք են Ռուսսոփրոլիէ, Մէդվէգիա, Լիուսա, Դէգոլօ, Օվէձ և Քոճագ։ Ռուսսոփրոլիէի գաւառն է Հին Սերպիոյ գաւառաց ընդարձակագոյնն և ամենէն բազմամարդն։ Հոն կը գտնուի Բրիշդինայի քաղաքն, որ կուսակալանիստ կեդրոնն է նահանգին։ Նոյն գաւառին մէջ է նաեւ Միդրովիձա քաղաքն, որ է գլուխ երկաթուղւոյն որ կը տանի Սէլանիք։ Այս հող կը դպչի սերպիական սահմաններուն։ երկու ուղիք Սերպիոյ կը միացնեն զՌուսսոփրոլիէ, մին Բրիշդինայէ մեկնելով կ'երթայ Լէսքոված, միւսը Դրնոմաձէ մեկնելով կ'երթայ Վրանիա։ Եթէ երբեք սերպ և օսմ. զօրքերը գործ ունենան իրարու հետ, այս ուղիք պիտի ստանան ռազմական առաջնակարգ կարեւորութիւն։ Ռուսսոփրոլիէ գաւառը լի է Սերպիոյ անցեալն վերաբերող պատմական յիշատակօք։ Հոն է, ի մէջ Վուչդրին գիւղին և Բրիշդինա քաղաքին, Ռուսսոփրոլի հռչակաւոր լեռնադաշտն, որոյ անուամբ կը յորջորջի նահանգն համօրէն։ Հոն է հռչակաւոր դաշտն սարեկաց (Ռուսսոփրոլիէ՝ սլաւերէն), ուր անկաւ Սերպերուն վերջին Կայսրը, Ցնեաղ Լազար, ճակատամարտին մէջ զոր՝ ի գլուխ համայն սերպ զօրաց՝ մղեց ընդդէմ քաջարի Թրքաց, ընդ հրամանաւ Սուլթան Մուրատի, որ այս մեծ յաղթութիւնն ի գլուխ հանելէ և Սերպաց ազգը միանգամ ընդ միշտ նուաճելէ յետոյ, ճակատամարտին վերջին սպանեցաւ Վոյվոտա Միլոշ Օբիլիչի դաշոյնով, որ գերի բռնուած էր և յաղթական ինքնակալին առիւ տարուած։ Նոյն օրէն սկսաւ Սերպիոյ հպատակութիւնն. իսկ Սուլթան Մուրատայ ինկած վայրը կառուցեալ կայ Ինէ-բրդէ մը։

Միդրովիձայի մօտ, տակաւին բաւական լաւ պահուած վիճակի մէջ կը գտնուին աւերակք մեծ դղեկի մը, ուր սպանեալ մեռաւ Ուրոշ Թագաւորը, հայր Ցուշանի, Սերպիոյ մեծադոյն Վեհապետին։ — Լայ և Իպար գետերն իրարմէ բաժնող լերանց մէջ կը գտնուին ուրիշ աւերակք սերպական դղեակներու։ — Ի ժիլար և ի Նովպազրոս կան լաւ պահպանուած սերպական հին եկեղեցիներ։

Մէդվէգիայի գաւառը կը գտնուի Ռուսսոփրոլիէ գաւառին արեւմտեան կողմն։ Այս գաւառի երկու գլխաւոր քաղաքներն են Տիաքովիձա և Իբէք կամ Բէչ։ Իբէքի մէջ տակաւին կը տեսնուի հնոյն Սերպիոյ Մայր-եկեղեցին։ Սերպ եկեղեցւոյն Պատրիարքը պահ մը բնակեցաւ Իբէքի մէջ։ Իսկ Տիաքովիձա է գերազանցապէս առնաուտական կեդրոնն։ Ըստ համոզման Օսմ. հրամանատարաց, աւազակապետներուն ճշմարիտ կեդրոնավայրն է Տիաքովա, որը Առնաուտք, միացեալ ընդ ապստամբս Իբէքի, սպանեցին Մէհմէտ Ալի փաշան։ Պալքանեան Թերակղզւոյն մէջ ամենէն փառաւոր վայրը կը համարուի այդ տեղ։ Վերջերս իսկ այն կողմեր նոր շլխոմեութիւններ յարուցին Առնաուտք, և ինչպէս պատմեցին տեղական լրագիրք, վէճ յսէլ փաշա իւր հրամայած զօրքով բաւական դժուարութեամբ կրցաւ անցնիլ այն երկրէ։

Լիուսայի գաւառն, աւելի դէպ ի հարաւ, կը գտնուի Շար լերանց և Տրին գետին աջ եզերաց միջեւ։ Այս գաւառի գլխաւոր քաղաքներն են Բրիզրէնա կամ Բիւրզերին, Ռուսսոփայի բովանդակ նահանգին ամենամեծ քաղաքն, որ ունի 40,000 է աւելի բնակիչ, և եղած է երկար ժամանակ բնակավայր կուսակալին, և Տիպրէ կամ Տիպրա, ուր գործ կը գրուի կաշեգործութեան արհեստն։ Ի Տիպրէ կը գտնուի Առնաուտներուն ամենէն կարեւոր կեդրոնն։ Հպարտ, յանդուգն և ամենէն մոլեռանդ մասն։ Անոնք շարունակ կռիւ ունին Մարիսոր կոչուած կաթոլիկ Միրտիդներուն հետ, որոց դրացի են։ Այս Միրտիդաց կաթոլիկութիւնն արտակարգ բան մ'է, և հռոմէական եկեղեցւոյ կանոններէն և ծէսերէն կը տարբերի բաւական։

Դեգովոյի գաւառակն հնոյն Սերպիոյ գաւառաց ամենէն դժուարամատչելին է։ Հոն կը բնակին գրեթէ միայն Առնաուտք սերպական ցեղէ։ Ցոյժ տըգէտ և գրեթէ կիսավայրենի լեռնցիներ են սոքա, որք կ'ապրին դուսրատածութեամբ։ Միշտ ապստամբ են կառավարութեան դէմ, որ տրոց հաւաքիչք չեն մտներ Դէգովոյի լեռները։ Դաւառին գլխաւոր քաղաքներն են Քալքանտելէն, Կիւսդիվա և Քրիչէվօ։

Օվէձի գաւառակը կը գտնուի հնոյն Սերպիոյ արեւելեան մասին մէջ։ Հարուստ երկիր մ'է այս, բայց սերպ տարրին չափ պուլկար տարր մը կայ հոն։ Երկու ցեղերու բնակավայրերուն միջեւ սահմանագիծ մը քաշել յոյժ դժուար կ'երեւի։ Եթէ երբեք Սերպիա ձեռնձգութիւն ընէ այս կողմէ. սերպ և պուլկար ցեղերուն բոլոր թշնամութիւնն այն առթիւ պիտի պայթի։ Օվէձի գաւառակին գլխաւոր կեդրոններն են Իսդիպ, Իւսքիւպ և Բումանօվա։

Քոճագի գաւառակն հնոյն Սերպիոյ գաւառակաց ամենէն քիչ ծանօթն է։ Սերպիոյ սահմանագիծ է Վրանիայի հարաւակողմէն։ Թէև Պալքանեան Թերակղզւոյ քարտէսներ յօրինող աշխարհագիրք սպիտակ թողած են Քոճագի բովանդակ գաւառակը, չի հետեւիր թէ անբնակ է, ինչպէս կարծած են ոմանք։ Ընդհակառակն, ստուգապէս ծանուցեալ է թէ այս գաւառակի ճորամէջերուն մէջ կան բազմաթիւ և բազմամարդ դիւղեր։ Ի Քոճագ կը բնակին Սերպեր և Պուլկարներ, որոց կիսավայրենութեան վիճակը չի տարբերիր Դեգովոյի Առնաուտաց վիճակէն։

Այս է աւտիկ համառօտ նկարագիր մը Հնոյն Սերպիոյ բաղկացուցիչ մասանց։ Բնակիչք կը բաժնուին երկու որոշ մասերու. քրիստոնեայ Սերպք և մահմէտական Սերպք, կամ Առնաուտք. առաջինք են բնակչաց երկու երրորդն, և վերջինք՝ մէկ երրորդը։ Ռուսսոփայի նահանգէն զեղչելով Նովիպազարի գաւառն, որ տարբեր պայմաններու մէջ կը գտնուի, նահանգին համայն բնակչաց թիւն է 480,000 հոգի։

ԱՒՍՏՐԻԱ. Պուլկարական յեղափոխութեան մէկ արդիւնքն Աւստրիոյ համար եղած է յաւելումն աւստրիական ծովային նախարարութեան եղծանացոյցին, որ պիտի ներկայացուի Պառլիրարութեանց Ժողովոյն։ Թէև ծովային նախարարն իւր պահանջներ [illegible] հետ բազդատմամբ խնայութիւններ իսկ ըրած էր բայց և այնպէս, Բուլգէրի դէպքերուն պատճառաւ հարկ տեսած է կարեւոր յաւելումներ ընել ծովային ծախսուց վրայ։ Այս տարի բացէն 1,400,000 ֆիորին յատկացուած է մի քանի ծովամարտկերը եւս չնեելու և այս փոքրիկ այլ ահեղ մարտանաւուց թիւն 30ի բարձրացնելու համար։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԵՐ. Հոկտ. 4ի ընտրութեանց հանրապետական կուսակցութեան վրայ ըրած չանչանիչ տպաւորութեան գլխաւոր պատճառն այն է թէ դաւառային մեծ կեդրոնք միահամուռ քուէարկած են ի նպաստ միապետական ընտրելեաց ընդդէմ ո՛չ թէ Միապետականաց կամ Արմատականաց այլ չափաւոր Հանրապետականաց։ Այսպէս, Բաւը Քալէի հիւսիսային նահանգին մէջ Պոնաբարդեանց ամբողջ ընտրելիք ընտրեցան, և չկրցաւ ընտրուիլ Պ. Ռիպոլի պէս չափաւոր և նշանաւոր հանրապետական մը, աշակերտ Պ. Տիւֆոռի, ըստ ամենայն կարեւոր մարդ մը, որ անձնական յատուկ արժէքը պարտէր ցուցնել ամէն կուսակցական ընդդիմութիւն։ Նոսի հիւսիսային նահանգին մէջ, որ Ֆրանսայի ճարտարութեան գլխաւոր կեդրոններն մին է, և որ 20 Նրեպտոման ընտրելու իրաւունք ունի, բոլոր միապետական ընտրելիք ընտրեցան, թէ և ո՛չ մին նշանաւոր մարդ մ'է, և առեւարական նախարարը Պ. Բօլ Լէկրան ջախջախիչ պարտութիւն մը կրեց։ Սօմի նահանգին մէջ, ուր ծնած էր հանգուցեալ Բուլէի ծովակալն, ընտրելիք ներշնչուեցան հանգուցեալին յետ մահուան հրատարակուած նամակներէն, յորս՝ ինչպէս կը յիշուի՝ Բուլէի ծովակալը գեսնէ գետին կը զարնէր զինք պարզ նաւապետութենէ մ'ի ծովակալութիւն բարձրացնող նախարարութեան գաղթական աշխարհարարութիւնն։ Ընտրողք հետեւապէս զլացան իրենց քուէներն հանրապետական կառավարութեան, և հանրային կրթութեան և կրօնական գործոց նախարար Պ. Կոմպէի բացարձակ պարտութիւնը կը վերագրուի Բուլէի ծովակալին նամակներուն թողած տխուր տպաւորութեան։

—Ի բաց առեալ Սօքլ լրագիրն, յորում Պ. Էրվէ հանդարտօրէն կը նշանակէ միապետական գատին յաղթանակը, բոլոր միապետական լրագիրք Հանրապետութեան դէմ յոյժ թշնամական լեզու մը կը գործածեն։ Մանաւանդ Ինդիպենդանսէն սկսեալ, կը գուշակեն Հանրապետութեան մօտալուտ անկումն, այնպիսի դրգռիչ ոճով մը, որ կը[illegible] ներքին չփոթութիւն յառաջ բերել Ֆրանսայի մէջ։ Հանրապետական ամբոխը կը զայրանայ միապետական թերթերու ծայրագոյն մասերը։

—= 171 =—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻԼ ՎԷՐՆ

ԿՐԱՆԹ ՆԱԻԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔՆ

ԳԼՈՒԽ Ի.

ԹԱՔՈՐ ԿՂԶԻՆ

—Ոչ, տիկին, ո՛չ աւանակ մ'եմ ես։

—Եւ ոչ իսկ գլուխն աւանակ մը։ աւելցուց հաղարապետն իւր մխիթարութիւն։

Երբոր ճաշն աւարտեցաւ, Հարրի Կրանթ ամէն բան կարգի դրաւ իւր տան մէջ՝ բան մը չ'առաւ իւր հետ, ուղղով որ մեզ պարզ պարկեշտ մարդուն հարստութիւնը ժառանգէր։

Շողենաւը վերադարձաւ։ Կլենարվան կ'ուզէր նոյն օրը չուել, և հրաման ըրաւ որ շոգենաւէն կղզին փոխադրեն նաւաստեաց տասնապետը։ Էյրթըն իւր արգելոցէն հանուելով դուռնակին վրայ բերուեցաւ, Հարրի Կրանթի առջեւ։

«Ես եմ, Էյրթը՛ն, ըսաւ Կրանթ։

—Դո՞ւք էք, նաւապե՛տ, պատասխանեց Էյրթըն՝ առանց զարմանք մը ցոյց տալու զայն վերսին դանելուն վրայ. գոհ եմ որ ձեզ քաջառողջ կը տեսնեմ։

—Կ'երեւի թէ, Էյրթը՛ն, սխալ մը գործեցի ձեզ մարդաբնակ երկիր մը հանելով։

—Այնպէս կ'երեւի նաւապե՛տ։

—Այժմ իմ տեղս պիտի անցնիք այս ամայի կղզւոյ մէջ։ Իցէ՞ թէ երկինք ապաշաւ ներշնչէ ձեզ։

—Ամէ՛ն» պատասխանեց Էյրթըն հանդարտ ձայնիւ։

Ցետոյ Կլենարվան նաւաստեաց տասնապետին դառնալով ըսաւ.

«Կը պնդէ՞ք, Էյրթըն, ամայի կղզի մը թողուելու որոշման վրայ։

—Այո՛, Միլորտ,

—Թաքոր կղզին կը յարմարի՞ ձեզ։

—Կատարելապէս։

—Այժմ, մտիկ ըրէք իմ վերջին խօսքերս, Էյրթը՛ն։ Ասա հեռի պիտի մնաք ամէն ցամաքէ, առանց երբէք ձեր նմանեաց հետ հաղորդակցելու հնարաւորութեան։ Հրաչքն յոյժ հաղուադէպ է այժմ, և դուք չէք կրնար փախչիլ այս կղզեակէ, ուր կը թողու զձեզ Տըֆոռ։ Դուք առանձին պիտի մնաք ասա, սրտից խորը քննող Աստուծոյ աչքին առջեւ, բայց ոչ կորուսեալ պիտի մնաք ոչ անծանօթ, ինչպէս եղաւ Կրանթ նաւապետ։ Որչափ և անարժան լինիք մարդոցմէ յիշուելու, մարդիկ պիտի յիշեն զձեզ։ Ես գիտեմ ձեր ուր լինիլն, Էյրթը՛ն, կը[illegible] գտնել զձեզ, և չեմ մոռնար երբէք։

—Աստուած պահպանէ ձեր ազնուութիւնը, պատասխանեց Էյրթըն պարզապէս։

Սոքա եղան Լորտ Կլենարվանի և նաւաստեաց տասնապետին միջեւ փոխանակեալ խօսքերը։ Մակլէր պատրաստ էր, Էյրթըն անոր մէջ իջաւ։

Ճոն Մանկլը կանխաւ քանի մը սնուցեալ պահածոյ ուտելիք, գործիք, զէնք, վառօդ և կապար ղրկած էր կղզին։ Ուստի նաւաստեաց տասնապետը կրնար բարեհորոգիլ աշխատութեամբ։ Բան մը չէր պակսեր իրեն, մինչեւ իսկ գրեան, և ի մէջ այլոց Աստուածաշունչ, որ յոյժ սիրելի է անգլիացի սիրտերու։

Բաժանման ժամն եկած էր։ Նաւադը և ուղեւորք նաւուն տախտակամածին վրայ էին։ Ոմանց սիրտը կը ճմլուէր։ Մարի Կրանթ և տիկին Էչէնա չէին կրնար զսպել իրենց սրտայուզութիւնը։

—Հարկ է, հարցուց դեռատի կինը, հարկ է որ այդ չուառական ատ թողուի անպատճառ։

—Հարկ է, Էչէնա, պատասխանեց Լորտ Կլենարվան, իւր մեղաց քաւութիւնն է։»

Նոյն միջոցին մակլէր, Ճոն Մանկլի հրամանատարութեամբ, մեկնեցաւ շոգենաւէն։ Էյրթըն, ոտքի վրայ կանգնած, միշտ անզգած, փեղզրն հանելով ողջունեց լրջաբար։

Կլենարվան գլուխը բացաւ, և անոր հետ հասան նաւաստիներն, ինչպէս որ սովորութիւն է ընել մեռնելու պատրաստուած մարդու մ'առջեւ, և մակլէրն հեռացաւ խոր լռութեան մէջ։

Էյրթըն, ցամաքն հասնելուն պէս, մակլէրէն դուրս ցատկեց աւազին վրայ, և մակլէրը վերադաձաւ ի շոգենաւն։ Ժամն իրիկուան չորսն էր, և դուռնակին վրայէն ուղեւորք կրցին տեսնել նաւաստեաց տասնապետը, թեւերն ի կուրծ, ժայռի մը վրայ արձանի պէս անշարժ կեցած, և աչքը նաւուն ուղղած։

«Պիտի չուե՞նք Միլո՛րտ, հարցուց Ճոն Մանկլը։

—Այո՛, Ճոն, պատասխանեց Լորտ Կլենարվան յուզեալ սրտիւ, թէ և չէր ուզեր ցոյց տալ

—Օ՜ն ի չու» դուռեց Ճոն մեքենավարին։

Շոգին չչեց իւր խողովակներուն մէջ, պտուտակը բախել սկսաւ կոհակներն, և ժամ ուտին, Թաքոր կղզւոյն վերջին կատարներն աներեւոյթ կը լինէին գիշերին ստուերներուն մէջ։

ԳԼՈՒԽ ԻԱ.

ՎԵՐՋԻՆ ՄՏԱՁԳԱԼՈՒԹԻՒՆ ԺԱՔ ԲԱԿԱՆԷԼԻ

Տէֆռ, Թաքոր կղզիէն մեկնելէ տասն մէկ օր յետոյ, մարտ 18 ին, Ամերիկայի ծովեզերաց առջեւ հասաւ, և հետեւեալ առաւօտ երկաթ նետեց Թաքահուանոյի ծովածոցին մէջ։

Անդ կը վերադառնար յետ հնգամեայ ուղեւորութեան, որոյ միջոցին, երսունեօթներորդ զուգահեռականի դիմն հետեւելով, աշխարհի շուրջը դարձած էր։ Ուղեւորք այս նշանաւոր արշաւանաց, որ նախընթաց մը չունի երկրախուզական տարեգրութեանց մէջ, Շիլիէն, Բամբանէրէն, Արժանթեան հանրապետութենէն, Ալուանտան Ովկիանէն, Աբունանա կղզիներէն, Հնդկական ովկիանէն, Ամբոտամ կղզիներէն, Աւստրալիայէն, Նոր-Զեղանտայէն, Թաքոր կղզիէն և Խաղաղական Ովկիանէն անցած էր։ Իրենց ճիգերն ապարդիւն չէին մնացած, Պրէնանէյի նաւաբեկեալները դուռ իրենց հայրենիքը կը վերադարձուցին։

Ոչ մին այն քաջ սկովտացիներէն, որք իրենց ըրտին ընկերացած էին, պակաս չէր. ամենն ալ կը վերադառնային իրենց հինաւուրց Սկովտան, և այս արշաւանք հնախօսութեան «առանց արտաւուց» պատերազմը կը յիշեցնէր.

Տէֆռ, պարենաւորումն աւարտելէ յետոյ, մեկնեցաւ Թաքահուանոյէն, Բադակոնիոյ ծովեզերքէն անցաւ, Հորն հրուանդանը դարձաւ և Ադլանտեան Ովկիանոս մտաւ։

Ոչ մի ուղեւորութիւն այսչափ նուազ արկածաւոր եղած չէր։ Շոգենաւն երջանկութիւն կը տանէր իւր կողերուն մէջ։ Գաղտնիք չ'կար նաւուն մէջ, մինչեւ իսկ Ճոն Մանկլսի սէրը Մարի Կրանթի վրայ։

Սակայն կար տակաւին գաղտնիք մը, որ Մաք Նապսի հետաքրքրութիւնը կը գրգռուէր։ Ինչո՞ւ համար Բանէլ այնպէս ամրապակ կը փակուէր իւր զգեստուց մէջ, եւ լայն վզկապ մը կը փաթթէր ճիտը։ Հաղարապետը բուռն տենչ մ'ունէր այս զարմանալի մենամարտութեան պատճառն իմանալու։ Բայց տեղն է ըսել թէ, հակառակ իւրեն եղած հարցմանց, ակնարկութեանց և տարեգրութեանց մէջ, Շիլիէն, Բամբանէրէն, Արժանթեան հանրապետութենէն, Ալուանտան Ովկիանէն, Աբունանա կղզիներէն, Հնդկական ովկիանէն, Ամբոտամ կղզիներէն, Աւստրալիայէն, Նոր-Զեղանտայէն, Թաքոր կղզիէն և Խաղաղական Ովկիանէն անցած էր։ Իրենց ճիգերն ապարդիւն չէին մնացած, Պրէնանէյի նաւաբեկեալները դուռ իրենց հայրենիքը կը վերադարձուցին։

Ոչ մին այն քաջ սկովտացիներէն, որք իրենց ըրտին ընկերացած էին, պակաս չէր. ամենն ալ կը վերադառնային իրենց հինաւուրց Սկովտան, և այս արշաւանք հնախօսութեան «առանց արտաւուց» պատերազմը կը յիշեցնէր.

Տէֆռ, պարենաւորումն աւարտելէ յետոյ, մեկնեցաւ Թաքահուանոյէն, Բադակոնիոյ ծովեզերքէն անցաւ, Հորն հրուանդանը դարձաւ և Ադլանտեան Ովկիանոս մտաւ։

Ոչ մի ուղեւորութիւն այսչափ նուազ արկածաւոր եղած չէր։ Շոգենաւն երջանկութիւն կը տանէր իւր կողերուն մէջ։ Գաղտնիք չ'կար նաւուն մէջ, մինչեւ իսկ Ճոն Մանկլսի սէրը Մարի Կրանթի վրայ։

Սակայն կար տակաւին գաղտնիք մը, որ Մաք Նապսի հետաքրքրութիւնը կը գրգռուէր։ Ինչո՞ւ համար Բանէլ այնպէս ամրապակ կը փակուէր իւր զգեստուց մէջ, եւ լայն վզկապ մը կը փաթթէր ճիտը։ Հաղարապետը բուռն տենչ մ'ունէր այս զարմանալի մենամարտութեան պատճառն իմանալու։ Բայց տեղն է ըսել թէ, հակառակ իւրեն եղած հարցմանց, ակնարկութեանց և

Մաք Նապսի կասկածանաց, Բանէլ չքաղեց զգեստին կոճակը։

Ոչ, մինչեւ իսկ, երբոր յիսուն աստիճան ջերմութենէ անցան, որ տախտակամածին զոգերն հալեցուց։

«Անչափ մտադրաղ է որ ինքզինք Բեզբոսպորիի մէջ կը կարծէ» կ'ըսէր հաղարապետը տեսնելով զաշխարհագիրը լայն կրկնոցի մը մէջ փաթթուած, իբր թէ սեղմիկը սառած լինէր Ջերմաչափին մէջ։

Վերջապէս, մայիս 9 ին, Թաքահուանոյէն մեկնելէ յիսուն-երեք օր զկնի, Ճոն Մանկլս նշմարեց Քիլը հրուանդանին փարոսը։ Սէնթ-Ջորջի ջրանցքէն և Իրլանդայի ծովէն անցաւ և մայիս 10 ին Քլյոպի ծոցը մտաւ։ Ժամն տասնմէկին երկաթ նետեց Տրանսէրթընի առջեւ։ Իրիկուան ժամ երկուքին ուղեւորք Մաքամ Քալ մտան ի ձայն ցն

բոյեղ ընթացքին դէմ, և տհաճութեան աղմկալից և վտանգալից ցոյցեր կ'ընէ Բարիզի փողոցներուն մէջ։ Կը սպասէին սկսեալ, որ հոկտ. 4ի ընտրութեան արդիւնքը նպաստաւո՞ր է Ֆրանսայի։ Կը պատասխանենք Այ՛ո։ Զորս տարիներէ հետէ Ֆրանսական գործերը դէպ կը մատակարարուին։ 1881 ին ընտրեալ մեծամասնութիւնն և իւր պետերը կը հետեւէին ազարտավարութեան մը որ կրնայ բացատրուիլ երեք բառերով։ Ազգային շռայլութիւն, կրօնային պատերազմ և հեռաւոր արտաքնադրութիւնք։ Նորընտիր և մանաւանդ պահպանողական երեսփոխանք հրահանգ ունին վերջ մը տալ այս ճախող քաղաքականութեան։ Միապետականաց յաջողութիւնը մեծ է։ Հանրապետականք կը խոստովանին զայն։ Մինչ երէկ հաւուի իսկ չէին առնուեր, այսուհետեւ Միապետականք կարեւոր մարմին մը պիտի լինին խորհրդարանին մէջ։ Առ այժմ նշանաւոր փոքրամասնութիւն մ'են, և շատ չանցած զրոնդ մեծամասնութիւն մը կրնան դառնալ։ Պահպանողականաց պատասխանատուութիւնն երկրին բարւոք կառավարման համար կ'ուզի իրենց թիւերուն հետ։ Տարակոյս չունինք թէ պիտի հասնին զայս ճշմարտութիւն։ » Սուէյլ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եդեսիոյ Առաջնորդ Գերդ. Խորէն եպիսկոպոս Մխիթարեան վանահաղորդութեան պատճառաւ իւր պաշտօնէն հրաժարելով վանք մը քաշուած էր։ բայց Ազգ. Կեդր. Վարչութիւնը չընդունելով հրաժարականն, հրաւիրած էր զՆորին Գերապատուութիւն շարունակել դիւր պաշտօն։ Արդ՝ կը տեղեկանանք որ Գեր. Խորէն եպիսկոպոս համակերպելով Կեդր. Վարչութեան սոյն որոշման, իւր հրաժարականը ետ առած և իւր պաշտօնին ձեռնարկած է։ Եդեսիոյ Դաւառական, Կրօնական և Բաղաքական ժողովք միահամուռ շնորհակալութիւն յայտնած են այս մասին։

Արտաքին գործոց Նախարար Սայիտ փաշայի քարտուղար-Թարգման Կիւլլապեան Մ.Բայել էֆէնտի երէկ Ազգ. Պատրիարքարան գալով, Ն. Վսեմութեան կողմէ փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Ս. Պատրիարք Հօր։

Նիկոմիդիոյ Բաղաքական և կրօնական ժողովներն ընտրուած լինելով, ընտրութեան տեղեկագիրը Պատրիարքարան հասած է և վաւերացումն կը խնդրուի։

Լրագիրք ոմանք ծանուցած էին թէ Վանայ առաջնորդական տեղապահ Գեր. Պօղոս եպիսկոպոս նամակ մը գրելով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, հրաժարական տուած է իւր պաշտօնէն և թէ մտադիր է Լիմ մնապատը քաշուիլ։ բայց մեր առած ստոյգ տեղեկութեանց նայելով այդպիսի նամակ մը գեր. հասած չէ ի Պատրիարքարան։

Գրիգոր Արքեպիսկոպոս Յովհաննց, վանահայր Երնջակու Ս. Կարապետի վանուց, անցեալ յունիս ամսոյ 15 առաւօտեան ժամը 9ին հանգեաւ ի տէր 65 տարեկան հասակում։

Հանգուցեալը 1851 թուին մտնելով Մայր Աթոռոյս հոգեւոր դպրոցը յաջողութիւն՝ 1859 թուին ստացել է չորրորդ աստիճան դպրութեան, 1842 թուին ձեռնադրուել է սարկաւագ և 1489 թուին՝ Արեղայ։

Ըստ կարգադրութեան Սինոդի, 1849 թուի սեպտեմբերի 25ից—1852 թիւը Մայր Աթոռոյս հոգեւոր դպրոցում վարել է ուսուցչի պաշտօն։ 1852 թուին նշանակուել է քննիչ երեւանու թեմի հոգեւոր գործերի, և նոյն թուին ստացել է ծայրագոյն աստիճան Վարդապետութեան։ Ըստ առաջարկութեան Հանգուցեալ ի Տէր Ներսէս Ե. Կաթուղիկոսի ամենայն Հայոց 1857 թուի յունուարի 12ին Բարձրագոյն հաստատուել է անդամ Սինոդի և նոյն թուի տպրիլի 15ին Սինոդի օրագրութեամբ նշանակուել է տեսուչ Մայր Աթոռոյս տպարանի։ 1858 թուի հոկտեմբերի 13ից Սինոդի օրագրութեամբ նշանակուած լինելով տեսուչ Մայր Աթոռոյս դպրոցի, նոյն պաշտօնը վարել է մինչեւ 1860 թուր յունուար 1ը։ Յետարանի և դպրոցի տեսչութեանց պաշտօնը ջերմեռանդութեամբ վարելուն համար վարձատրուել է վարդապետական ընծայական ալանակուռ խաչով և կերպասեայ ծաղկեայ փիլոնով։ 1859 թուին հանգուցեալ ի Տէր Մատթէոս Կաթուղիկոսից ձեռնադրուել է Եպիսկոպոս և ստացել է եպիսկոպոսական պնագէ։ 1660 թուի օգոստոսի 1ից մինչեւ 1861 թուի մարտի 1ը վարել է Երեւանայ թեմական փոխանորդի պաշտօնը և ստացել է Արքեպիսկոպոսութեան կոչումն։ Ըստ կոնդակի հանգուցեալ ի տէր Մատթէոս Կաթուղիկոսի 1861 թուի նոյեմբերի 30ից մինչեւ 1862 թուի սեպտեմբերի 15ը վարել է Մայր Աթոռոյս դպրոցի տեսչութեան պաշտօնը։ 1863 մարտ 7 կոնդակաւ ի Տէր հանգուցեալ Գէորգ Դ. Կաթուղիկոսի նշանակուել է առաջնորդ Դավրիժու։ 1874 մայիս 23 արձակուելով նոյն պաշտօնից նշանակուել է յայսոյդ հին Նախիջեւանու և 1875 ին արձակուելով նոյն պաշտօնից նշանակուել է վանահայր Երնջակու Ս. Կարապետի վանուց, ուր և կնքեց իւր մահկանացուն։

Օրհնելով յիշատակը հանգուցելոյն աղօթենք առ Աստուած դասել նորան ընդ սուրբս և ընդ սիրելիս արքայութեան իւրում. ամէն։ (Աբ՝բաթ)

Հիւսէյին պէյ անուն անձ մը բաւական տարի առաջ Գիւղի գիւղերէն մին իւրացնելով բնակիչները վանած էր և գիւղացիք կայս. կառավարութեան դիմելով արդարութիւն խնդրած էին։ Կառավարութիւնը խնդիրը կարգադրելով, պէտք եղած հրամանագրերն և «ենթաները գիւղին քահանային յանձնած էր, բայց քահանայն, չը գիտցու՞ր ի՞նչ պատճառաւ, չէր ուզած այդ պաշտօնագրերը գիւղացւոց յանձնել։ ուստի գիւղացիք դարձեալ խնդրագրով մը ի Պատրիարքարան դիմելով այս մասին անմիջական անօրինութիւն մը կը խնդրեն։

Երէկ, էֆէնտի մը նախարարութեան կողմէ քանի մը պաշտօնեայք, ազգային Վագէֆներու Միւթէվէլլիք և պատրիարքարանի քանի մը պաշտօնեայք Օրթագիւղ երթալով, Հոգելոյս Ներսէս Պատրիարքի նախկին տան Վագէֆին առթիւ Լիֆգաֆի և ազգային Վագէֆներու միջև կեցած խնդրոյն զրաղեցան, բայց չիրցին վերջնական համաձայնութեան մը յանգիլ։

Հեռեւեալ նամակին հրատարակութիւնը խնդրուած է մեզմէ.

Տեղական լրագրոյ մը (*) շաբաթ աւուր թուոյն մէջ Կաթոլիկական խնդրոյն վերաբերեալ յօդուած մը կարդացինք այնպիսի խորագրով մը՝ որ իբր թէ Ս. Երուսաղէմի Միաբան վարդապետ մը գրած ըլլար Ս. Երուսաղէմի Միաբանութեան մէջ չկայ այնպիսի վարդապետ որ Միաբանութեան կողմէն կարծիք չյայտնուած, անհաճոյս այնպիսի յօդուած դրէ ընդդէմ Միաբանութեան օրինաց։

Հեռեւեալ յիշեալ յօդուածը Ս. Երուսաղէմի Առաքելական Աթոռոյ Միաբան վարդապետաց չէվերաբերիր։

Ս. Երուսաղէմ Առ. Աթոռոյ Միաբան
ԳԱԲՐԻԷԼ ՎՐԴ. Ց. ԱՆՈՅՇ
7 Հոկտ. 1875
Յերուսաղէմատուն

ՆԵՐԿԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. պալատան առաջին քարտուղար Սիրէյեա պէյի։

Զորրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան՝ Օսմանեան կայս. Պանքայի Ագրիանուպոլսոյ ճիւղի տեսչին Անթուան էֆէնտիի։

Շէհրիզօրի կառավարիչ Բասիմ փաշա՝ Մալաթիոյ կառավարիչ մնուանեցաւ և Սալաթիոյ կառավարիչ Բիւշրի փաշա նոյն պաշտօնով Շէհրիզօր փոխադրեցաւ։

Իւլյոյի երկրորդ ատիճան տրուեցաւ Մուսուլի կեդրոնական կառավարիչ Համտի պէյի և Բարասրի նահանգին Մէջթիպճի Բիճթաթ էֆէնտիի։

Արտաքին գործոց Նախարարի խորհրդական Վսեմ. Յատեան Ցարութիւն էֆէնտի շաբաթ օրը ներկայ գտնուեցաւ Նախարարաց խորհրդոյ արտասովոր նստին։

Արտաքին գործոց Նախարար Սայիտ փաշա երէկ առաւօտ կանուխ կայս. պալատը գնաց։

Անգլիական արտասովոր պատուիրակ Սըր Ուոլֆ Երէկ Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցաւ Յատեան Վսեմ. Ցարութիւն էֆէնտիի հետ։

Կայսերական պալատան առաջին քարտուղար Սիրէյեա պէյ Նախընթաց օրը Բ. Դուռն երթալով, Վեհ. Սուլթանի կողմէ ինչ ինչ հրահանգներ հաղորդեց Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։

Մաքսատան վերատեսուչ Էսիպ էֆէնտի և արտաքին գործոց Նախարարի խորհրդական Յատեան Ցարութիւն էֆէնտի, մաքսային ինչ ինչ խնդրոց վրայ երկու ժամու չափ տեսակցեցան։

Եվմտական բարւոքման Ցանձնաժողովը երէկ ի նիստ գումարեցաւ Նախագահութեամբ կայսերական անձնական Դանձուն Նախարար Վսեմ. Ցակոբ փաշայի։ Ներքին գործոց Նախարար Վսեմ. Միւնիր փաշա ներկայ չէր գտնուեցաւ սակայն, վասն զի նոյն պաշտօնն Նախարարք յարատեւորեն նիստ գումարեալ էին։

Կը հաստատուի այն տեղեկութիւնն զոր հրատարակած էինք Նախարարաց Խորհրդոյ հինգշաբթի աւուր արտասովոր գումարման վրայ, յորում խորհրդակցութեան առարկայ եղած էր մեծ Տէրութեանց պատասխանագիրն։

Արդարեւ, Բ. Դրան Նախարարք միաձայնութեամբ սա եզրակացութեան յանգած են, թէ Տէրութեանց Ցայտարարութիւնն ի պատասխանի կայս. կառավարութեան սեպտ. 23ի ծանուցագրոյն անկատար էր, ըստ որում՝ ո՛ր և է գործնական միջոց ցոյց չի տար ներկայ տագնապին վերջ մը տալու համար։ Հետեւաբար Բ. Դուռը գործի չը պիտի ձեռնարկէ առանց լիովին լուսաբանուելու թէ եւրոպական դահլիճք ի՞նչ կերպով կը նկատեն արդի կացութիւնն։

Ֆրանսերէն թերթ մը կ'իմանայ իսկ թէ Բ. Դուռն հեռագրաւ հաղորդեր է արդէն իւր պատասխանն մեծ Տէրութեանց քով գտնուող օսմանեան դեսպանաց։ Այդ պատասխանագրով, բացօրոշապէս յայտնելով թէ գործնական և ընդունելի եղանակ մը չ'պարունակեր այն որոշում զրոս դեսպանք տուած են իրենց գումարման մէջ ի Թարապիա, Բ. Դուռն Եւրոպայոյ ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ թէ հանրային օգուտը կը պահանջէ որ իրաց նախկին վիճակի պահպանումն ապահովուի, թոյլ տալով Թուրքիոյ որ յարգել տայ այն իրաւունքներ զորս տրուած է նմա Պերլինի Դաշնագրոյն 16րդ յօդուածն։

Այս աւուր թուրք թերթեր կը հաստատեն զայս լուր, ծանուցանելով թէ Բ. Դրան պատասխանն հեռագրուելով հանդերձ եւրոպական տէրութեանց քով գտնուող օսմանեան դեսպանաց, մի պատճէնն ևս երէկ, 8ին միջոցները մայրաքաղաքիս դեսպանաց հաղորդուած է ուրոյն ուրոյն։

Թաֆէթ ի լրոյ կ'իմանայ թէ դեսպանաց ծանուցագիրն, ի պատասխանի Բ. Դրան ծանուցագրոյն, Ռուսիոյ առաջարկութեանց վրայ խմբագրուեր է և թէպէտ մի քանի դեսպանք ուզած են ուրիշ ձեւով խմբագրել, բայց չէին կրցած այս մասին համաձայնիլ։

Արտաքին գործոց Նախարար Սայիտ փաշա ուրբաթ օրը մայրաքաղաքիս օտար տէրութեանց դեսպաններուն փոխադարձ այցելութեան երթալով մէկ ու կէս ժամու չափ տեսակցեցաւ իւրաքանչիւրին հետ։

Նախարարաց խորհուրդն՝ որ ժամանակէ մ'ի վեր կզբաղէր եգիպտական խնդրոյն առթիւ կայս. կառավարութեան և Անգլիոյ միջեւ համաձայնութիւն մը գտնելու, իւր խորհրդակցութիւններն աւարտած լինելով խնդիրը վեհ. Սուլթանին վաւերացման ներկայած է, բայց այս մասին դեռ կայս. Իրատէ չէ եղած։

Հ-էֆէնտիի մէջ կը կարդանք։

Բերայի քաղաքական ակմբոց հաստատեն զայս լուր, ծանուցանել թէ մեծ տէրութեանց դեսպանաց ծանուցագրոյն մի պատճէնն ևս Ազիզ քանդը Իշխանին հաղորդուած լինելով, Իշխանն անմիջապէս Փիլիպէէն Սօֆիա դնացեր է ու ժողովուրդը շատ պաղութեամբ ընդուներ է իւր Իշխանը։

Մայրաքաղաքիս անգլիական նորընտիր դեսպան Սըր Էտուարտ Թըրնթըն այսօր վաղը ռուսական թղթատարը շոգենաւով մայրաքաղաքս կը հասնի։

Պարսկական դեսպանատան առաջին թարգմանը նախընթաց օր Բ. Դուռն երթալով Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Խորհրդական Յատեան Վսեմ. Ցարութիւն էֆէնտիի հետ տեսակցեցաւ յայսրդաբար։

Պարսկական դեսպան Միրզա Մոհսին խան յառաջիկայ հինգշաբթի գնալք կը ժամանէ։

Յոյդարական Վերատեսչութիւնը բարձրագոյն հրամանաւ ծանուցած է Մինիսթրլրագրոյն թէ, դադարման պիտի դատապարտուի, եթէ չարունակէ հրատարակել այնպիսի յօդուածներ որոց հրատարակումն արդիւեալ է Տըպագրական վերատեսչութեան կողմէ։

Օսմանեան կայս. Պանքայի ընդհանուր տնօրէն Պ. Ֆոսթէր շաբաթ օրը Բ. Դուռն երթալով, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ տեսակցեցաւ։ Թաֆէթ կը կարծէ թէ այս տեսակցութեան առարկայ եղած է փոխառութեան խնդիր մը որոյ փոխարէն Բասապային երկաթուղւոյ հասոյթը ցոյց պիտի տրուի։

Որթալուիճի ՖՆՄան յանձնախումբն որ ընդհատած է իւր աշխատութիւններ, պիտի վերսկսի զանոնք երբ Կ. Պոլիս ժամանէ Ֆրանսացի մասնագէտն Պ. Բօթա։

Ցանձնախմբի երկու անդամք հրաժարած լինելով, անոնց յաջորդած են Պ. Օպաքէ՝ նախագահ Հանրային Պարտուց վարչութեան և Պ. Կէօչէր, գերմանական պատուիրակն։

Ֆրանսացի մասնագէտն յանձնառու եղեր է Կ. Պոլիս մնալ երկու ամիս և աշխատիլ յանձնախմբին հետ։ Պ. Բօթա՝ այդ երկու ամսոց համար պիտի ստանայ 8000 ֆրանք։

Բաղէշէն կը գրեն առ Հ-էֆէնտի թէ, ժամանակէ մ'ի վեր այդ նահանգին մէջ ապատակութեամբ և աւազակութեամբ ապրող չարագործ Քուրդեր, տեղւոյն ժանդարմայիկ գնդապետ Ցերիա աֆէնտի ձերբակալուած են և թէ նահանգին մէջ խաղաղութիւն և անդորրութիւն վերահաստատուած են։

Վեհ. Սուլթանի հովանաւորութեան ներքեւ գտնուած Պէշիքթաշի Համիտիէ վարժարանի մրցանակաբաշխութեան հանդէսն կատարուեցաւ երէկ մեծ շքով։ բաւական թիւով քաղաքային և զինուորական բարձրաստիճան անձինք ներկայ էին սոյն հանդիսին։

Թաֆէթի Անդրիանուպոլսոյ թղթակիցն հոկտ 3 թուով կը գրէ։

Բրրք Բիլիսէի հրամանատար Հիւսնի փաշա Պուլկար լրտես մը ձերբակալելով Անդրիանուպոլիս զրկած էր։ այս լրտես հայցաքննելով պատասխանեց թէ ինք պաշտօն ունի Բրրք Բիլիսէի շրջակայքը շրջելով տեղեկութիւններ քաղել և այդ կողմերու քրիստոնեայ բնակիչներն յայտատարութիւն գրգռել։ Լրտեսին քով երկու պատկեր գտնուեցան, որոց մին Ազիզքանդր իշխանը կը ներկայացնէ, իսկ միւսը կին մը որ թաշոյ թեւեր ունի և թեւերը բաց ու հերարձակ կախած է իւր ոտքերուն տակ ունենալով երկու մարդ երեսի վրայ պառկած։ Այս վերջին պատկերին բացատրութիւնը չկրցանք ստանալ։ Թուականէս հինգ օր առաջ Փիլիպէի մէջ՝ պաշտօնապէս ծանուցուեր է իբր թէ Անգրիանուպոլսոյ մէջ ապստամբութիւն ծագելով սպանութիւնք տեղի ունեցեր են և թէ քաղաքին մէջ մեծ յուզում կը տիրէ եղեր։ Անդրիանուպոլսոյ մէջ ամեն ատենէ աւելի խաղաղութիւն և անդորրութիւն կը տիրէ։

Ռուս կառավարութիւնն այս օրերս Բ. Դրան ծանուցագիր մ'ուղղեր է որով կը պնդէ թէ եգիպտական խնդիրն եւրոպական հանգամանք կընծայէ և թէ հետեւաբար ուղղակի Անգլիոյ հետ համաձայնութիւն մը՝ առանց մէս մեծ տէրութեանց մասնակցութեան՝ գործնական արդիւնք չկրնար ունենալ։

Այս զեկուցման վայ, Բ. Դուռն հրահանգ զրկած է Վիէննայի, Պերլինի, և Բեռլրսպուրգի օսմ. դեսպանաց՝ յայտարարել թէ կայս. կառավարութիւնն հետեւեալ երկու հիմանց վրայ միայն կը բանակցի Անգլիոյ հետ։ 1. Վեհ. Սուլթանի գերիշխանական իրաւանց պահպանութիւն։ 2. Ամ և այլ տէրութեանց Եգիպտոսի մէջ ունեցած առանձնաշնորհմանց պահպանութիւն։

Ամէնքէն հետեւեալ լուրերը կը հաղորդեն,

Ծովային նախարարութիւն հրամայեց որ հելլենական բոլոր մարտանաւք սպառազինուին։ Եօթն և Օլիմ զրահաւորք, Սիւոլթ, Հելլաս, Հեսբա, ու Սքենդիա մարտանաւք և հինգ ծովամարկիրք կազմ և պատրաստ են և ուրիշ քանի մը մարտանաւուց հետ պիտի կազմուին նաւատորմի երկու բաժանումնք որոց մին պիտի դրուի ընդ հրամանատարութեամբ դեր-ծովակալ Սահինի-սի և միւսն՝ դեր-ծովակալ Քանարիսի։

Հելլենական թղթադրամց բանի շըրջաբերութիւնը տեղի կունենայ ցուեստատնի ամեն կողմն, Իոնեան կղզիներուն մէջ և Յեպիրոս ու Թեսալիա։ Իոնեան Պանքան չորս միլիոն և Թեսալիոյ պանքան երկու միլիոնի փոխատուութիւններ ըրին կառավարութեան։ Ստոյգ կերեւի նաև թէ Ամէնքի դրամական մեծ հաստատութիւնք իրենց արդիւնքը պիտի բանան կառավարութեան, եթէ ցուեստան պատերազմի մտնի յարեւելս։

Հետզհետէ հաստատութիւն կը գտնէ այն զրոյց թէ օսմ. կառավարութիւնն այս պահուս կը բանակցի Ցունաստանի հետ, համաձայնութիւն մը գոյացնելու ինչ ինչ պատահականութեանց համար։ Կերեւի թէ այս պատճառաւ էր որ հրահանգ զրկուեցաւ Ամէնքի դեսպան Թէվֆիգ պէյին առայժմ չհեռանալ իւր պաշտօնի գլխէն։

Քոնեայի գաւառին Պօրտուր քաղաքին մէջ այս օրերս մեծ հրդեհ մը ծագելով, ամբողջ շուկան՝ շրջակայ 45 խանութներով, աւերակ դարձեր է։ Եղած վնասն 100,000 ոսկիէն աւելի կը հաշուի։

Ադրիանուպոլսէն կը գրեն առ Մ-էֆէնտ, հոկտ. 3/15 թուով.

Աւասիկ քանի մը տեղեկութիւններ զրոս քաղեցի Արեւելեան Ռումէլիէն եկող ուղեւորէ մը։ Այդ բարեկամը կ'ըսէ թէ ամբողջ սահմանագլխոյն վրայ 45 էն 50,000 պուլկար զօրք կան, թէ՛ կանոնաւոր, թէ՛ պահեստի զօրք և թէ՛ կամաւորք, ամենքն ալ հմազգեստիւք։ Զօրականք ամրութիւններ կը կառուցանեն ի Թըրնովա-Սէ.յմանլը։

Ստոյգ չէ այն տեղեկութիւն թէ Հարմանլըի կամուրջը բոլորովին նորոգուած է։ մէկ երկու կամարները տակաւին քանդուած կը մնան։

Արեւելեան Ռումէլիի բանակի ծառայութեան մէջ գտնուող բոլոր ռուս և պուլկար սպայք իրենց երկիրները վերադարձան և անոնց յաջորդեցին ուրիշ սպայք, որք ռուս լինել կը կարծուին։ Հետեւաբար անձի փոփոխութիւն միայն կայ։

Այս տեղ ամեն օր նոր դունդեր կը հասնին Տէտէ-Աղաճի ճանրով։ Մեծ մասը կը յառաջանայ սահմանագլխոյն վրայ, զօրացնելու համար բանակեցողն, ընդ մէջ Մուսթաֆա փաշայի և Օրթաքէօյի։

Վերջին օրերս զրոյց մը եղած էր թէ կայս. կառավարութիւնը մտադիր է ընդհանուր զեղջ մ'ընել իւր պաշտօնէից ամանաթչակաց վրայ։ Այս զրոյց բնականաբար մտահոգութիւն պատճառած էր կառավարական պաշտօնեայս։

Լ-Թ-ր-ֆ կը հաստատէ թէ անհիմն է այս և թէ կայս. կառավարութիւնն այդ տեսակ միջոցի մը դիմել խորհած չէ տակաւին։

Սելանիկէն կը գրեն առ Ա-Ռ-Ի-Լ-Է-Ն. Բ-Ե-Օ-Ր-Ն-Ա։

Օսմանեան բազմաթիւ զօրքեր համախմբուած են Սելանիկի գաւառին մէջ։ Զեռնհաս անձանց խօսքին նայելով, ասոնց նպատակն է արեւմտեան կողմի պուլկարական սահմանագլխոյն պաշտպանել, բայց ես աւելի կը կարծեմ թէ Թուրքիա կուզէ ինքզինքը պաշտպանել Սերպիացւոց և Ցունաց կողմէ պատահական գործողութեան մը դէմ։

Ցիշատակութեան տրժանի է որ այս տեղ գտնուող օսմանեան սպայք մեծ կարեւորութիւն կուտան Վեհ. Սուլթանի կողմէն հելլենական դեսպան Պ. Քունտուրիոթիի տրուած պատուոյ նշանին։ Այդ սպայք ցոյներն «եղբայր» կը կոչեն և հրապարակաւ այս անունը կուտան անոնց։

Պէսիմ և Հագդը պէյերուն ինչպէս նաև Հարօնայի էֆէնտիին սպառնալից նամակներ գրելով ստակ պահանջող երկու խումբ աւազակներու նախնական քննութիւններն աւարտած լինելով այդ անձինք Ամբաստանող Ատենի կողմանէ ոճրագործութեամբ ամբաստանուած են։

Ոճրագատ ատեանը շաբաթ օր նախնական քննութիւնը կատարեց և ըստ օրինի ամբաստանելոց օգնելու համար վաստակաւորներ կարգեց։ Ցիշեալ երկու խումբ աւազակներուն դատաստանը մէկ քանի օրէն Ոճրագատ Ատենի առջեւ պիտի տեսնուի։

Լ-Թ-ր-ֆ՝ ռուսական լրագրէ մը առնելով հետեւեալ տեղեկութիւնը կը հրատարակէ.

«Բեռլրսպուրգի չուխայի գործարաններէն մին Պուլկարիոյ Ալէքսանդր իշխանէն յանձնարարութիւն ընդուներ է տասներկու ոսկեթել մեծ դրօշակ պատրաստել որոց վրայ գտնուին սա բառերը «Ա-ռ-ա-ջ-ն Դ-ա հ-ա լ-է-ն»։ Այս յանձնարարութիւն պէտք է կատարուի չուտով, վասն զի դրօշակներն առ առաւելն հոկտ. 13ին Փիլիպէ զրկուելու են։

Գահիրէէն կը ծանուցանեն թէ սեղոյն զինուորական իշխանութիւնք կ'ամաչին ամրութիւն մը կառուցանել Ամասի Լրվէժի ծայրը, Մաքրաքի դէպի Հիպպային կողմն քսան մղոն հեռաւորութեամբ։

Տաքթ. Մկրտիչ Զըրհֆեան էֆէնտիի կողմէ Սթամբուլ լրագրոյ Իսպիտարի թղթակից Տաքթ. Մէհմետ Նուրի պէյի դէմ բացուած դատն՝ որով առաջինը կը բողոքէր իւր նկատմամբ եղած անհաւանարկիչ հրատարակութեանց դէմ և պատուոյ հատուցում կը պահանջէր, վերջապէս է իսպիտարի պատժական ատեանի առջեւ։

Սթամբուլ կը ծանուցանէ թէ Դատարանն անպարտ յայտարարեր է զՆուրի պէյ, իսկ Զըրհֆեան էֆէնտի 2 ոսկւոյ տուգանաց և դատական ծախուց (462 զրշ) վճարման դատապարտուեր է։

Այս վճռոյն վրայ, Նուրի պէյ անմիջապէս նոր բողոքագիր մը մատուցեր է դատարանին, Տաքթ. Զըրհֆեանի դէմ։

Քարթալի մերձակայ Փաչաքէյ փոքր գիւղին մէջ ծաղկեալ վարակ լինելով, քաղաքապետութեան կողմէ բժիշկ մը և պատուաստ զրկուեցաւ։

Յ. ՇԱՀՆԱԶԱՐ
ԳԱՐԻԶՈՒ ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԴԳՐՈՅԹԻՆ
Զ.ԿԱՑԵԱԼ ԳԱՄՍԱՐԱՆ
Որոյ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ՄԵՐԵԷՄ-ԳՈՒԼԻ է. ֆէնտիի հետ ունեցած Ընկերութիւնը վերջերս լուծուած է, ներկայ ամսոյս սկիզբէն սկսեալ ընկերացած է ընդ.
ՄԿՐՏԻՉ ԷՖ. ԱՍԱՍԵԱՆԻ
Ընկերութեան Գրասենեակը կը գտնուի Իզմիրլի-օղլու-խան, Թիւ. 2, Ղալաթիա։

(*) Պոլսոյ այս թերթ, ինչպէս յառաջագոյն սովոր էր կեղծ թղթակցութիւններ հրատարակել Ռուսահայոցմէ, ժամանակէ մը ի վեր ալ սովորած լինելով կեղծ յօդուածներ հրատարակել, կարծեցնելով բարձրատիճան և պատմագէտ եկեղեցականներու և երեւելի գիւանագէտներու գրէն եղած, կը ծանուցանենք թէ այսուհետեւ այս խաբէական հնարքներու դէմ մեզ զրկուած հերքումները չպիտի հրատարակենք։

Ս. Խ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՐՈՒՐԵՐ

Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. պալատան առաջին քարտուղար Սիրէյեա պէյի։

Զորրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան՝ Օսմանեան կայս. Պանքայի Ագրիանուպոլսոյ ճիւղի տեսչին Անթուան էֆէնտիի։

Շէհրիզօրի կառավարիչ Բասիմ փաշա՝ Մալաթիոյ կառավարիչ մնուանեցաւ և Սալաթիոյ կառավարիչ Բիւշրի փաշա նոյն պաշտօնով Շէհրիզօր փոխադրեցաւ։

Իւլյոյի երկրորդ ատիճան տրուեցաւ Մուսուլի կեդրոնական կառավարիչ Համտի պէյի և Բարասրի նահանգին Մէջթիպճի Բիճթաթ էֆէնտիի։

Արտաքին գործոց Նախարարի խորհրդական Վսեմ. Յատեան Ցարութիւն էֆէնտի շաբաթ օրը ներկայ գտնուեցաւ Նախարարաց խորհրդոյ արտասովոր նստին։

Արտաքին գործոց Նախարար Սայիտ փաշա երէկ առաւօտ կանուխ կայս. պալատը գնաց։

Անգլիական արտասովոր պատուիրակ Սըր Ուոլֆ երէկ Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցաւ Յատեան Վսեմ. Ցարութիւն էֆէնտիի հետ։

Կայսերական պալատան առաջին քարտուղար Սիրէյեա պէյ նախընթաց օրը Բ. Դուռն երթալով, Վեհ. Սուլթանի կողմէ ինչ ինչ հրահանգներ հաղորդեց Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։

Մաքսատան վերատեսուչ Էսիպ էֆէնտի և արտաքին գործոց Նախարարի խորհրդական Յատեան Ցարութիւն էֆէնտի, մաքսային ինչ ինչ խնդրոց վրայ երկու ժամու չափ տեսակցեցան։

Եվմտական բարւոքման Ցանձնաժողովը երէկ ի նիստ գումարեցաւ Նախագահութեամբ կայսերական անձնական Դանձուն Նախարար Վսեմ. Ցակոբ փաշայի։ Ներքին գործոց Նախարար Վսեմ. Միւնիր փաշա ներկայ չէր գտնուեցաւ սակայն, վասն զի նոյն

Դոց մէջ, եթէ հազարապետը չայտներ Լորտ Կէնարվանի, նա ալ տիկին Ելենայի, որ ծածկաբար տիկին Մանկլսի հաղորդեց։ Վերջապէս տիկին Օլսինէթի ականջն հասաւ և անտի դուրս պայթեցաւ։

Ժաք Բականէլ, երեք օր Մաուրիներուն ձեռքը մնացած մէջոցին, զինքը կտեր էին յոտից ցպարանոց, և իւր կուրծին վրայ ինքնաբանական քիվի մը թեւատարած պատկերը նկարած էին, որ սիրոյը կը խածնէր։

Այս եղաւ Բականէլի մեծ ուղեւորութեան միակ արկածն, որոյ վրայ չմիթարուեցաւ երբէք, և զոր չկրցաւ ներելնորոգելանաչաւոց։ Այս եղաւ նաւ պատճառ, որ հակառակ բազում բաղձանաց և իւր կարօտանաց, չկրցաւ վերադառնալ ի Ֆրանսա։ Կը վախնար որ բովանդակ աշխարհագրական ընկերութիւնն իւր անձին վրայ ծաղու նիւթ կը լինէր ծաղրանկարչաց և զաւեշտական թերթերու՝ թարմապէս կըտեալ քարտուղար մը վերադարձնելով նմա։

Կրանի նաւապետին Սկովտիա վերադարձն ողջունեցաւ իբրեւ ազգային մեծ դէպք, և Հարրի Կրանի Հին-Քալեդոնիոյ ամենէն ժողովրդական մարդն եղաւ։ Որովհետեւ նաւապետն եղաւ իրեն պէս, Ճոն Մանկլսի պէս, և Խաղաղանի ծովերուն մէջ սկովտական գաղութի մը հիմնելու խորհուրդն իրացնելու ձեռնարկեց Լորտ Կէնարվանի հովանաւորութեամբ։

Վ. ԵՐԶ.

(*) Պոլսոյ այս թերթ, ինչպէս յառաջագոյն սովոր էր կեղծ թղթակցութիւններ հրատարակել Ռուսահայոցմէ, ժամանակէ մը ի վեր ալ սովորած լինելով կեղծ յօդուածներ հրատարակել, կարծեցնելով բարձրատիճան և պատմագէտ եկեղեցականներու և երեւելի գիւանագէտներու գրէն եղած, կը ծանուցանենք թէ այսուհետեւ այս խաբէական հնարքներու դէմ մեզ զրկուած հերքումները չպիտի հրատարակենք։

Ս. Խ.

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐ

ԱԺԱՆՆ ՀԱՎԱՍ

ՐՈՒՍԷԼԻԻ ԽՆԴԻՐԸ

Բեռլրապուրկ, 10 հոկտ.

Ժուրնալ դը Սէն Բեռլրապուրկ՝, խօսելով Ցունաստանի և Սերպիոյ շարժման վրայ, կ'ըսէ թէ ժամանակ է որ մտաց այս մոլորում վերջ դնէ, եթէ կ'ուզուի առաջքն առնուլ արիւնալից կռուոյ մ'ի մէջ Արեւելեան ժողովրդոց։ —Ժուրնալը կը յայտարարէ թէ Ռուսիա այլոց ետեւէն ընթանալու պէտք չունի. պի ունի պաշտպանելու համար ուրիշ շահեր քան Ռումէլիի յեղափոխութեան շահերը։

Պելկրատ, 17 հոկտ.

Զրոյցն որուն համեմատ Սերպք անցեր են սահմանագլխէն՝ անհիմ է։

Սոֆիա, 17 հոկտ.

Պուլկար կառավարութիւնը, Տէրութեանց հաւաքական ծանուցագրոյն վրայ հասուն քննութենէ մը յետոյ, սկզբամբ զիջաւ Տէրութեանց խորհրդին, և որոշեց սերոյ սահմանագլխին վրայ հսկող պուլկար զորաց մեծագոյն մասն ետ կոչել, թողլով սակաւաթիւ պահապան զորք միայն։

ԻՏԱԼԻԱ

Հռոմ, 16 հոկտ.

Ռոպիան զորավարին արտաքին գործոց նախարար անուանելուն վրայ, զրոյց կայ թէ Քորդի կոմսը Լոնտոնի դեսպան պիտի անուանի փոխանակ Նիկրա կոմսին, որ Վիէննայի դեսպան պիտի անուանի եղեր։ Դորնիէլլի կոմսը Կ. Պոլսոյ դեսպան պիտի անուանի, և Պուքրէշի դեսպան Պ. Ռէսման Դորնիէլլի կոմսին յաջորդ պիտի կարգուի եղեր։

ՖՐԱՆՍԱ

Բարիզ, 16 հոկտ.

Մոնթոլոն կոմսն արտաքին գործոց նախարարութեան քաղաքական տնօրէն անուանեցաւ։ Կ. Պոլսոյ Ֆրանսական դեսպան նասան առաջին քարտուղար Պ. Ինպէռ նոյն նախարարութեան քաղաքական դեր-տնօրէն կարգեցաւ։

ՀՆՏԱԽՏ

Դունուզ, 16 հոկտ.

Հնտախտի մի քանի դէպքեր հաստատեցան աստ։

Դունուզ, 17 հոկտ.

Դունուզի մէջ հնտախտի երեւման լուրը կը ժխտուի։

ԱԺԱՆՆ ՌԻԻԹԷՐ

ՎԷՃ ԱՆԳԼԻՈՅ ԵՒ ՊԻՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Կալկաթա, 18 հոկտ.

Պիրմանիոյ թագաւորին հետ ծագած գժտութեանց պատճառաւ, Հնդկաստանի անգլ. կառավարութիւնը վերջնագիր մը ղրկեց նմա, և պէտք եղած միջոցներն ի գործ դրաւ, անգլիական Պիրմանիոյ պահապան զորաց թիւն աւելցնելու համար։

ԳՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 7 հոկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

5 ամիս Լոնտրայի վրայ պանպայի)	108 3/4
3 » » » (վճարկին)	108 3/8
3 » Բարիզ » (պանքայի)	23 20
3 » » » (վճարկին)	23 30

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՅ

Օսմանեան Քոնսոլիտէ

	Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. D. Սեպտ. Գ. Կ.	15
Գոցային գոցուելէն վերջը »	15 5
Բերայի մէջ »	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ »	15 4
Բարձրագոյն գին »	15 11
Նուազագոյն » »	15 4
Կէս օրին »	15 16
Փոխառութիւն 1858)	Ա. Սեպտ. Գ. Կ. 24 30
» 1862)	
» 1860)	
» 1863)	Բ. » » » 15 5
» 1872)	
» 1865)	
» 1869)	Գ. » » » 15 2
» 1873)	

Ինէնֆիէ Եգիպտական

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	70 30
Այս առաւ. բացուեցաւ. Գ. Կ.	71
Կէս օրին	71

ԲԱՆԵՆՏՈՒՈՒԹ

Ոսկեթէթ ժէնեւրալ Գ. Կ. Ասպ. Լ.	3 5
Քրեթի ժէնեւրալ » » Օսմ. »	6
Պանք դը Գոնս » » » »	—
Օս. Շահի է վարկ » » » »	—
Թրամուէյ » » » »	277 1/2
Բուսկիլի երկաթուղի Ֆր.	34 75
Օպլիկասիոն դը Բրիօրիթէ »	—
Բասմեխուղի Լաւրիօմի »	56

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի ղրշ.	100
0 ֆրանգնոց »	87 29
Ադգիական ոսկի »	110 13
Ռօլ Խալեբիալ »	90 15
Քրեմից »	51 15
Ռուպլի Թրեթգրատ »	9 24
» արծաթ »	89 20
Ֆիորին »	8 32
Մէտ. արծ. (տարբ.) »	108 5
Վենետոց »	102 30
Հիսպանոց »	102 25
Մեթալիք »	98
Գլինէ »	—
Թրեթգրատ »	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 17 հոկտեմբեր, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտ	100 1/4
Օսմ. » Սերի Դ. բացուեցաւ	13 15/16
» » » գոցուեցաւ	13 7/8
» » » Ա.	25 1/2
» » » Բ.	14 3/4
» » » Գ.	13 7/8
Օթման 1871	65 1/4
Փոխառութիւն 1877	77 1/4
Պանք Օթման	9 3/8
Ռուսական փոխառ. 1873	93 7/8
Եգիպտական միացեալ (Լունիֆիէ)	64 1/4
» առանձն. (բրիվիլեժիէ)	85 1/8
Տպլրա Սանիէ	59 1/2
Ցօմանիալ (փոխառ. Բօշլրա)	86
Հունգարական պարտատոմսք 4 0/0	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 374

Վիէննա, 17 հոկտեմբեր, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125 80
Օսմանեան երկաթուղի	17

Բարիզ, 17 հոկտեմբեր, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	108 80
» » 3 0/0	79 40
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Դ. բացուեցաւ	13 95
» » » գոցուեցաւ	13 92 1/2
» » Սերի Բ.	15 25
» » Գ.	13 90
Օսմանեան երկաթուղի	34 75
» Բէտիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթման	490
Գրեքի Լիոնե	525
» Ֆոնսիէ	1285
Բաժնեառմն Լիոնի	1245
Սուէզի ջրանցք	1990
Ռուսական 5 0/0 1877ի	99 1/4
Իտալական Ռանթ	94 57 1/2
Եգիպտական միացեալ	323 75
Պպանիական (արտաքին)	56 1/8
Բրիտանիէ Թուղթ	346 25
3 0/0 Հիսպանական	260
Զէք Լոնտրայի վրայ	25 21

ԲԱՐԻՁ ԲԹԹԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 17 հոկտեմբեր, ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	108 92 1/2
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Դ	14
Եգիպտական	324 37 1/2

ՏՕՔԹԷՕՐ ԿՈՊԻՐՆԻԿ ՀԻՆԳԹԵԱՐ-ՊԻՏԻՆՏԵԱՆ պատիւ ունի ծանուցանել արդոյ Հասարակութեան թէ իւր բնակութիւնը փոխադրած է Բերա, ՍԻԼԼՈՒՈՒ փողոց, թիւ 5, ուր կը շարունակէ ընդունիլ իրեն դիմող հիւանդներն Երեքշ. Հինգշ. Շաբաթ օրերը, ժամ 7էն 10 թրքաց։

ՄԱԿԱՐ ԿԹՈՂԻԿՈՍ

1882 թ. Դեկտ. 6էն ի վեր Աբարտ ի նշան սգոյ սեւ շրջանակով էր պատած, ինչպէս և Ազգիս Հայրապետական գահը ու գաւազանը՝ սեւ քօղով, վասն զի Հայաստանեայցս Առաքելական Ս. Եկեղեցին զրկուած էր իւր Հովուից, երջանկայիշատակ Դէորգ Դ. Կաթուղիկոսի մահուամբ. այժմ ցնծութեամբ վերցնում է իւր սեւ շրջանակը, բաղդունենալով աւետել իւր ընթերցողաց որ, յաջողութեամբ Տեառն, տարւոյս Ապրիլ ամսում կատարուած ընտրութիւնից յետոյ, ողորմած բարեհաճութեամբ Օգոստափառ Կայսերն ամենայն Ռուսաց ԱՂԷՔՍԱՆԴՐ Գ. ի հաստատեցաւ ի Գահ Հայրապետութեան ամենայն Հայոց Տ. Տ. ՄԱԿԱՐ Արքեպիսկոպոս՝ Առաջնորդ Նոր-Նախիջեւանի և Բեսարաբիոյ ի յաջորդութիւն Ս. Առաքելոցն Թադէոսի և Բարդուղիմէոսի և սրբոյ հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչի։

Այս մասին ամսոյս 22 ին Ս. Էջմիածնի Սինօդն ստացաւ Կովկասու Քաղաքական Մասի Գլխաւոր Կառավարչապետի գրութիւնն համարաւ 8099 ի 14 ամսոյս, որով յայտնում է թէ, Թագաւոր Կայսրը անցեալ Յուլիսի 18 ին բարձրագոյնս բարեհաճեցաւ հաստատել ՄԱԿԱՐ Արքեպիսկոպոսին յաստիճան Վեհափառ Պատրիարք-Կաթուղիկոսութեան Ս. Էջմիածնի և Հայկազեան ազգի. և թէ, Նորին Մեծութիւն Թագաւոր Կայսրն այժմէն իսկ բարեհաճելով յայտնել Նորին Սրբութեան բարձրագոյն հաստատութեան մասին, հրաւիրում է ուղեւորել դէպի Ս. Էջմիածին, ուր և դէպի Ռուսաց գահը հաւատարմութեան համար երդուելուց յետոյ, ըստ ծիսի Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Ս. օծումն ընդունել, իսկ հաստատութեան հրովարտակն յանձնել Նորին Սրբութեան երբ կը ժամանէ Կովկասու սահմանը։

Նորին Կայսերական Մեծութիւն ամենողորմածաբար շնորհել է Նորին Սրբութեան ՄԱԿԱՐ Կաթուղիկոսի ամենայն Հայոց՝ Վեղարի ադամանդեայ խաչ և Սուրբ Ալէքսանդր Նեւսկոյ ասպետական Նշան։

Ուստի Սինօդն իսկոյն փութաց հեռագրով յայտնել Ռուսաստանի Հայոց Թեմական Առաջնորդաց, ի Տաճկաստան՝ Կ. Պոլսոյ Սրբազան Պատրիարքին և Պարսկաստանի ու Հնդկաստանի և Ասորւոյ Հայոց առաջնորդաց, ամսոյս 25 ին կիւրակէ օրը հանդիսաւոր Ս. Պատարագի մէջ յիշատակել նորահաստատ Վեհ. Կաթուղիկոսի Անունը. իսկ Էջմիածնում նոյն րոպէին ի ձայն ցնծութեան որոտացին Մայր Տաճարի բոլոր զանգակները աւետելով նոր հայրապետի հաստատութիւնը։

Ահա առաջնորդաց ուղղած հեռագրի պատճէնը.

ԱՌ ԿՈՆՍԻՍՏՈՐԻԱՑՆ ԲԵՍԱՐԱԲԻՈՅ ԵՒ ԱՌԱՋՆՈՐԴՍ ՏՓԽԵԱՑ, ՇԱՄԱԽԻՈՅ, ԱՍՏՐԱԽԱՆԱՑ, ԵՐԵՒԱՆԱՑ, ԿԱՐՈՒՑ ԵՒ ՂԱՐԱԲԱՂԻ

Այսօր ստացեալ եղեւ պաշտօնական յայտարարութիւն թէ, հաստատեաց Թագաւոր Կայսրն զՄակար Արքեպիսկոպոսն ի կոչումն պատրիարքի հայկականս ազգի. ուստի և Սինօդս առաջարկէ Զեզ յառաջնում կիւրակէի զսաստուածայինն մատուցանել զպատարագ և ըստ կարգին սահմանելոյ՝ յիշատակել զանուն Նորին Վեհափառութեան եւ շրջաբերականաւ ծանուցանել զայսմանէ հաստատութեանցն՝ որք ստորագրին կոնսիստորիայիդ ի պատշաճական կատարումն։

ԿԱՌԱՎԱՐՉԻ ԹԵՍԻՆ ԱՏՊԱՏԱԿԱՆԻՆ ԵՒ ՎԻՃԱԿԱՒՈՐԻՆ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ

Ի 22 ամսոյս ստացեալ եղեւ պաշտօնական տեղեկութիւն թէ ԹԱԳԱՒՈՐ ԿԱՅՍՐՆ հաստատեաց զԱրքեպիսկոպոս Մակար յաստիճան Պատրիարք Կաթուղիկոսի ամենայն Հայոց. վասն որոյ Սինօդս առաջադրէ Զեզ յառաջնում կիւրակէի կատարել զդոհացողական պատարագ և սահմանեալ կարգաւ յիշատակել զանուն Նորին Վեհափառութեան և շրջաբերականաւ հրատարակել զայսմանէ ի գիտութիւն ընդ տեսչութեամբ Զերով գտեալ հոգեւորականաց և ժողովրդականաց վասն պատշաճական կատարման։

ԱՌ ՊԱՏՐԻԱՐՔՆ ՀԱՅՈՑ Կ. ՊՕԼՍՈՅ

Պաշտօնական գրութիւն Կառավարութեան տեղեկս առնէ, զի Օգոստափառ Կայսրն Ռուսաց բարեհաճեալ է յերկուց ընտրելոց (կանդիտատ) հաստատել՝ ի գահ կաթուղիկոսութեան ամենայն Հայոց զՏէր Մակար Արքեպիսկոպոս (առաջնորդն Բեսարաբիոյ) զորմէ Սինօդս յարդանօք յայտնէ Ամենապատուութեան Զերում, և Զեզք համայն ազգայնոց մերոց Տաճկաստանեայց. զորմէ ստաջիք և զգրութիւն առանձին ի Սինօդէ։

Տեղակալ Ատենապետի Սինօդի

Սինօդն ի դիմաց իւր և միաբանութեան Ս. Էջմիածնի հեռագրով շընորհաւորեց Նորին Սրբութեան հաստատութիւն ի գահ կաթողիկոսութեան Նախամեծար Արարատեան Մայր Աթոռոյ և ամենայն Հայոց, ըստ այսմ.

22 Օգոստոսի 1885 ամ. ԲԷՆԷ-ԴԱՑՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՄԱԿԱՐԱՑ

Յետ ընթերցելոյ զստացեալն այսօր պաշտօնական յայտարարութիւն վասն հաստատութեան Օգոստափառ Թագաւոր Կայսերէ զՁեզ ի կոչման Կաթուղիկոսի Հայկազեան սեռի, զանգահարութիւն Մայր եկեղեցւոյ ծանոյց զայս աւետիս Միաբանից Սրբոյ Աթոռոյս Սինօդ և Միաբանութիւնն ուրախալի և անկեղծ պարտաւորութիւն անձին համարի շնորհաւորել Զեզ զնմանառնալն Զեր ի գահ Սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ և առաջի սեղանոյ Իմման Որդւոյն Միածնի վերառաքել զչերագին աղօթս առ Ամենաբարձրեալ Արարիչն, զի կազդուրեսցէ՝ Տէր զզօրութիւնս Զեր առ ի արդարացուցանել զայսոյն եդեալ ի վերայ Զեր Ազգիս Հայոց և Սրբոյ եկեղեցւոյ մերոյ։

Տեղակալ Ատենապետի Սինօդի
ՄԿՐՏԻՉ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ
Ատենագիր Սինօդի
ՄԵԼՔՈՎԲ ԵՊԻՍԿ. ՅՈՎԱՆԻՄ ԵՊԻՍԿ.
ԵՐԵՄԻԱ » ՆԵՐՍԷՍ »
ՄԱՄԲՐԷ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Նորին Վեհափառութիւն ընդունելով սոյն հեռագիրն բարեհաճեց յայտնել իւր շնորհակալութիւնն յանուն Ամենապատիւ Տեղակալ Տ. Մկրտիչ Սքբոբաղան Արքեպիսկոպոսի։

ՏԵՂԱԿԱԼԻ ԱՏԵՆԱՊԵՏԻ ՍԻՆՕԴԻ
ՍՐԲՈՅ ԷՋՄԻԱԾՆԻ

ՄԿՐՏԻՉ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

Նուիրեմ Զեզ և բոլոր Անդամց Սինօդի, նոյնպէս և Միաբանութեան Էջմիածնի գիսս սրտագին շնորհակալութիւն և օրհնեմ զամենեսեան։ Զբովանդակեալ ի հեռագրի արտայայտութիւնս ՀԵՐՄԵՌԱՆԴՆ զդացմանց, խորին յարգանց և որդիական հաւատարմութեան համարիմ ես ճշմարիտ առհաւատչեայ ապագայ ծառայման Մայր Աթոռոյ և բարեկեցութեան Անդամց Միաբանութեան Նորին, զորոց զՀերմանդն աղօթս ընդունիցէ Ամենակարողն Աստուած և օգնեսցէ ինձ արդարացուցանել զայսոյս և զցանկութիւն ամենեցուն յօգուտ սիրելի Ազգիս և Սրբոյ Եկեղեցւոյ մերոյ։ (Ստորագրեալ)

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ
ՄԱԿԱՐ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՄԱԿԱՐ

Կիւրակէ, ամսոյս 25ին, Գեր. Տ. Երեմիա եպիսկոպոս անդամ Սինօդի և ազգ լուսաւոր Մայր Տաճարի պատարագեց Աւագ սեղանոյ վերայ, և յիշատակութեան պահուն մատեցաւ սեղանի վերայ դրուած Հայրապետական սգապատ գահին, երեսը դէպ ի ժողովուրդ դարձնելով հմատաստ և ազդու ատենաբանութեամբ բացատրեց Հայաստանեայցս միակ պարծանք մնացած Հայրապետական Գահի և Գաւազանի նշանակութիւնն, երկու և կէս տարի թափուր մնալով ազգին եւ եկեղեցւոյն վասն մեծութիւնն, անցեալ տարւոյ անյաջող ընտրութիւնն, աւետեց այս տարւոյ Ապրիլի ընտրութեան ի հետեւանս Տ. Տ. Մակարայ հաստատութիւնն ամենայն Ռուսաց ամենողորմած ԱՂԷՔՍԱՆԴՐ Գ. Կայսեր բարեհաճութեամբ։ Ցաւարտ ատենաբանութեան՝ լուսարարները վերցրին սգապատ Գահն, և Սրբազան Պատարագիչը՝ դարձաւ դէպ ի սեղանը և շարունակելով Ս. Պատարագը նորահաստատ Հայրապետի Անունն «Եւ ասասցէ» աղօթքի մէջ յիշելիս, որոտացին զանգակները եւ ճայնակից եղան լուութեամբ հանդիսականք՝ բարեմաղթելով առ պատարագեալն ցիսուս իւր Իմման Ս. Տեղին միշտ անսասան պահել յաւիտեանս ժամանակաց բարեխօսութեամբ կենդանի նահատակին եւ Լուսաւորչին Հայաստանեայցս Սրբոյն Գրիգորի՝ տալով Նորընտիր Հայրապետին անդորր կեանք եւ կարողութիւն պահպանել ինքեան աւանդուած իշխանութեան Գահն ու Գաւազանն, որ միակ պարծանք եւ ապաւէն մնացած է յոլորտս տիեզերաց ցրուեալ հայկազանց։

Զկնի Ս. Պատարագին կատարեցաւ մաղթանք վասն երկարութեան կենաց ամենողորմած Կայսեր ամենայն Ռուսաց ԱՂԷՔՍԱՆԴՐ Գ.ի եւ Կայսերական տան ի շնորհակալութիւն այն ամէն երախտեաց, որով հովանաւորում է Մայր Աթոռս եւ նորան ապաւինածներին կէս դարուց ի վեր, եւ շարունակում է նոյնն։

Ճաշին միաբանութեան սեղանատունն ըստ պատշաճէն զարդարուած ծաղկօք և ուռենւոյ թարմ ոստերով՝ նոյնպէս և Հայրապետական Թագն՝ ծաղկեայ շրջանակով սեղանատան փոքրիկ կաթուղիկէի ճակատ դրուած՝ քաղցր տպաւորութիւն էին գործում սեղանակցաց սրտի և դիմաց վերայ. ճաշի ժամանակ երեք Սրբազան Հաբէ հետզհետէ խօսեցան հոգեւանդ և համառօտ ատենաբանութիւններ, նախ՝ Գեր. Տ. Սերովբէ եպիսկոպոս համառօտ թուելով նորահաստատ Հայրապետի բարեմասնութիւններն՝ առաջարկեց կենաց բաժակ, որ ընդունուեցաւ ցնծութեան աղաղակներով և կեցցէներով և ի վերջոյ «Յիսածին ի հօրէ» շարականով, ապա Գեր. Տ. Մեսրոպէ եպիսկոպոս Սմբատեան՝ անդամ Սինօդի, համառօտ ծանուցմամբ յոտին կանգնած կարդաց Վեհ. Հայրապետի վերեւ յիշուած շնորհակալութեան հեռագիրն, առաջարկեց բաժակ վասն հաստատութեան Մայր Աթոռոյ և կենաց Միաբանութեան. դատարկեցան բաժակներ բարձրագոչ կեցցէներով. ապա Ամեն. Տ. Մկրտիչ Արքեպիսկոպոս Տեղակալ երախտագիտութիւն յայտնելով Նորին Կայսերական Մեծութեան ԱՂԷՔՍԱՆԴՐ Գ. Կայսեր ամենայն Ռուսաց, որ բարեհաճեց ընդունել Ապրիլեան ընտրութիւնն և հաստատել զՏ. Տ. Մակար ի կաթուղիկոսութիւն ամենայն Հայոց և ի պատրիարքութիւն Մայր Աթոռոյս՝ առաջարկեց կենաց բաժակ, որ նոյնպէս ընդունուեցաւ կեցցէներով։

Երեկոյեան կատարեցաւ հրաշալոյց. զանգակատան ճակատը փայլում էր լուսեղէն տառերով սոյն վերառաքութիւնն «Կեցցէ կաթուղիկոս ամենայն Հայոց Տ. Տ. Մակար». մինչ ժամը 10 բաւականաչափ բազմութիւն զբօսնում էին Մայր վանուցս դաշտում։

Սինօդի կարգադրութեամբ, հրաւիրակ նշանակեցան Գեր. Գրիգոր Արքեպիսկոպոս Սագինեան կառավարիչ Թեմին Ղարաքլոս և Գեր. Յովսէփ եպիսկոպոս Տ. Գրիգորեան անդամ Սինօդի, գնալ Քիշնեւ առ Վեհ. Հայրապետն ազգիս և հրաւիրել ի Ս. Էջմիածին ի Գահ Հայրապետական, որք ճանապարհ ելան ամսոյս 28 ին։

Նորին Վեհափառութեան կենսագրութեան հմատաստանին հրատարակելով Ա-բարատի ներկայ համարի առաջին թերթում, ընթերցողները կը տեսնեն որ Նորին Սրբութեան հասուն և փորձառու հասակն, խոհական հանճարն, ծանրաբարոյ և վեհանձն բնաւորութիւնն և եկեղեցական կարգաց հմտութիւնն մեծ գրական է թէ ազգին յոյսը պիտի պակուի, և թէ Նորին Սրբութեան Անունը ի շարս ընտրելագոյն հայրապետաց պիտի յիշատակուի հայ եկեղեցական պատմութեան մէջ։

ՎԱՐՉԱԿԱՆՔ

(ՅՕՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ՍԻՆՕԴԻ)

Ի 22ն Օգոստոսի 1885 ամ. Ըստ հրամանի ՆՈՐԻՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾՈՒԹԵԱՆ, ինքնակալին ամենայն Ռուսաց ի Լուսաւորչական Հայոց Սինօդի լուսն զառաջադրութիւն Տեառն Կառավարչապետի քաղաքական մասին Կովկասու ի 14 Օգոստոսի տարւոյս թ. 8099, յորում գրէ թէ, «Կառավարիչն Նախարարութեան Ներքին գործոց ծանուցանէ թէ ԹԱԳԱՒՈՐ ԿԱՅՍՐՆ ի 18 անցեալ Յուլիսի բարձրագոյնս հաճեցաւ հաստատել զԱրքեպիսկոպոսն Մակար յաստիճանի Վեհափառ Պատրիարք Կաթուղիկոսի Էջմիածնի եւ Հայկազեան ազգի, արձակելով զնա ի պաշտամանց վիճակաւոր Առաջնորդի Հայոց Նոր-Նախիջեւանի եւ Բեսարաբիոյ եւ յանդամակցութենէն Սինօդին Էջմիածնին Ընդ նմին ՆՈՐԻՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ բարեհաճեցաւ հրամայել, նախ՝ այժմէն իսկ յայտնել Մակար Արքեպիսկոպոսի զբարձրագոյն հաստատութենէ Նորին յաստիճան Պատրիարքի եւ հրաւիրել զնա ուղեւորել ընդ յԷջմիածին, ուր նա պարտ է ընդունել զերդումն վասն հաւատարմութեան գահին ամենայն Ռուսաց եւ զօծումն ըստ ծիսից Հայոց եկեղեցւոյ։ Երկրորդ, ի վերայ իսկան հիման 9ՀՅ յօդուածոյ Ա. մասին Ցրդ. հատորոյ օրինաց առաջարկել ի բարձրագոյն ստորագրութիւն զերովարտակն (ՀԸ-բոմոթ) հաստատութեան Պատրիարք Կաթուղիկոսին Մակարայ յայն ատիճան, զոր յետ դրամեալն մեծ արքունական կնքով, առաքել առ Կառավարչապետն քաղաքական մասին Կովկասու, վասն յանձնելոյ Պատրիարքին զվնի դաստեան Նորա ի սահմանս Կովկասու։

Ընդ նմին ՆՈՐԻՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ ամենողորմածաբար բարեհաճեցաւ շնորհել Նորին Սրբութեան զաջամանդեայ խաչ Վեղարի և զասպետական Նշան Սրբոյն Ալէքսանդրի Նեւսկոյ։

Զայսմ բարձրագոյն կամաց հաղորդեալ է Ստատս Սեկրետար Դուրնովն կառավարչին Նախարարութեան այլազաւան գործոց և Պատրիարք Կաթուղիկոսին Մակարայ, զորմէ պատիւ ունիմ ծանուցանել Սինօդիդ ի հետեւումն առաջարկութեան Նորին ի 26 Ապրիլի այսր ամի Թ. 1338։

Ի Տեղեկութեանց գործոց Սինօդիս երեւի զի, ի ժողովել այսր հոգեւորական եւ աշխարհական պատգամաւորաց Հայոց նշանակելոց յընտրութիւն Նորոյ Կաթուղիկոսի ազգիս համաձայն առաջադրութեան Տեառն Կառավարչապետի քաղաքական մասին Կովկասու 31 Մարտի 6 Ապրիլի այսր ամի Թ. 3343 բացաւ ժողովն ընտրութեան Կաթողիկոսի ի Տաճարի Մայր Աթոռոյս Սրբոյ Էջմիածնի ի 20 և ի 21 ապրիլի տարւոյս և ըստ ընտրութեան պատգամաւորաց նշանակեցան ի կոչումն աւագագոյն կանդիտատաց վիճակաւոր առաջնորդն Հայոց Զմիւռնիոյ Մելքիսեդեկ Եպիսկոպոս Մուրատեանց և վիճակաւոր Առաջնորդն Հայոց Նոր-Նախիջեւանի և Բեսարաբիոյ և աւագ անդամ Սինօդիս Մակար Արքեպիսկոպոսն, որոց ընտրողական թերթք ի 26 տարւոյս Թ. 1338 առաքեցան առ Կառավարչապետն քաղաքական մասին Կովկասու, վասն առաջարկելոյ ի հաստատութիւն ԹԱԳԱՒՈՐ ԿԱՅՍԵՐ։

ՀՐԱՄԱՅԵՑԻՆ, Առնել զՀետեւեալս, նախ զանուն Նորին Վեհափառութեան այսուհետեւ յիշատակել ի ժամ Պատարագի և ի պաշտաւաւոր աղօթս ի Տաճարի Մայր Աթոռոյն Սրբոյ Էջմիածնի հանդերձ գոհացողական մաղթանօք վասն բարօրութեան և երկարութեան կենաց ՆՈՐԻՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾՈՒԹԵԱՆ և բոլոր Օգոստափառ տան նորա, որ ամենողորմածաբար բարեհաճեալ ընդ ազգային ընտրութիւն պարգեւեաց մերս Հայաստանեայց սուրբ եկեղեցւոյ արժանաւոր գլուխ ի պարծանս և ի մխիթարութիւն համազգեաց մերոց։ Եւ վասն սովին կարգաւ վարելոյ և ի միւս ենթագրեալ Սինօդիս տեսչութեան յեկեղեցիս Հայոց հեռագրօք հաղորդել վիճակաւորաց Հայոց Ռուսաստանի, Պարսկաստանի, Հնդկաստանի և Ասորւոյ, պատուիրելով նոցա զվերոգրեալ Բարձրագոյն բարեհաճութենէ հրատարակել ի գիտութիւն բոլոր Հայազգեաց պաշտաւճաւորն բանախօսութեամբ յեկեղեցիս Հայոց իւրաքանչիւր թեմի։

Երկրորդ՝ պատշաճաւոր հեռագրով ի դիմաց Առենակալաց Սինօդիս և ուխտի բոլոր Միաբանութեան Աթոռոյս շնորհաւորել Նորոգ հաստատեալ Կաթուղիկոսի Ազգիս զԲարձրագոյն բարեհաճութիւն ՆՈՐԻՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ ընդ հաստատութիւն նորա յայն վեհ աստիճան Պատրիարք-Կաթուղիկոսութեան։

Երրորդ զհաստատութենէ Նորոյ Կաթողիկոսի ամենայն Հայոց հեռագրով և առանձին գրութեամբ հաղորդելով Պատրիարքին Հայոց Կ. Պոլսոյ, հրաւիրել զնորին Բարձր Սրբազնութիւն ի միաբանական օրհներգութիւն վասն երկարութեան կենաց Թագաւոր Կայսեր ամենայն Ռուսաց և Վեհափառ Սուլթանին Տաճկաց, ընդ որոց հովանաւորութեամբ համաձնեալք մեր ի Ռուսաստան և ի Տաճկաստան վայելեն զաղատութիւն բարօրութեան եւ խաղաղաւէտ կենցաղավարութեան. և

Զորրորդ զԲարձրագոյն հաստատութենէ Վեհափառ Կաթուղիկոսի ազգիս Տեառն Տեառն Մակարայ հրատարակել միջոցաւ Արարատ ամսագրոյ։ Իսկ վասն նշանակելոյ և առաքելոյ զյատուկ հրաւիրակս ի ճանապարհորդակցութիւն Նորին յԱթոռս Սրբոյ Էջմիածնի տալ առանձին զեկուցումն։

Տ. Տ. ՄԱԿԱՐ՝ ԿԱԹՈՒՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ

Ամսագրիս առաջին երեսին տպեալ Հիւսիսային գործակալութեան հեռագիրը յայտնում է որ Սինօդի ուսադանդամ և Նախիջեւանի ու Բեսարաբիոյ վիճակաւոր առաջնորդ Մակար Արքեպիսկոպոս արձակուելով առաջնորդութիւնից, տարւոյս ապրիլեան ընտրութեան առաջարկութեամբ հաստատուել է ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ԿԱԹՈՒՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ։

Արդարև հռչակելով այս լուրը ի գիտութիւն ընթերցողաց՝ հրատարակում է Նորին Վեհափառութեան Տ. Տ. ՄԱԿԱՐԱՑ կենսագրութիւնը պաշտօնական ցուցակ ծառայութիւնից քաղելով։

Նորին Վեհափառութիւնը աշխարհական ծագումն և 70 տարեկան պատկառելի, փորձառութեամբ և հմտութեամբ բարգաւաճեալ հասակ ունի։ 1834 թուին իւր ուսման ընթացքը Մայր Աթոռոյս Հոգեւոր դպրանոցում աւարտելուց յետոյ հաճութեամբ հանդուցեալ. ի Տէր Յովհաննէս Ը. կաթուղիկոսի ստացել է հոգեւոր կոչման Զաքարդ ատիճան։ 1838 թուին Ապրիլի 12 ին ձեռնադրուել է Սարկաւագ. 1842 թուին Մարտի 25 ին ձեռնադրուելով Վարդապետ՝ նշանակուել է Մայր Աթոռոյս Հոգեւոր դպրանոցում Աւագ-ուսուցիչ, և 1843 թուին Օգոստոսի 24 ին Սինօդի օրագրութեամբ կարգուել է Տեսուչ նոյն դպրանոցին։ Հանդուցեալ ի Տէր Ներսէս Ե. Կաթուղիկոսի հաճութեամբ և առաջարկութեամբ, Բարձրագոյն հաստատութեամբ 1847 թուի Ապրիլի 30ին կարգուել է անդամ Սինօդի. 1848 թուին, Մարտի 15ին գնացեալ է Պարսկաստան՝ հին ձեռագիր գրքեր որոնելու. 1849 թուին ստացել է Մայր Աթոռոյս Մատենադարանի Վերատեսչի պաշտօնը. 1852 թուին Ապրիլի 12 ին ձեռնադրութեամբ Հանգ. ի Տէր Ներսէս Ե. Կաթուղիկոսի բարձրացել է յաստիճան Մայրագոյն Վարդապետութեան. նոյն թուի Օգոստոսի 15 ին ձեռնադրուել է Եպիսկոպոս. նոյն թուի Նոյեմբերի 10 ին նշանակուել է Մայր Աթոռոյս Վանական կառավարութեան անդամ և ծախսարար. 1858 թուին Դեկտեմբերի 15 ին Սինօդից նշանակուել է պատգամաւոր և գնացել է կ. Պոլիս Հանդուցեալ ի Տէր Մատթէոս կաթուղիկոսին հրաւիրելու Ս. Էջմիածին։

1859 թ

ԱԶԴ

Ազգային բաղմաչնաչատ ուսուցիչ մը որ երկար տարիներէ հետէ Պոլսոյ ազգային վարժարանաց շատերուն մէջ դասախօսութիւն ըրած և անոնցմէ մի քանիին մէջ եւս Ցեսչութեան ու Ցնորբէնութեան պաշտօն վարած է, և կարող է Դիտութեանց և Լեզուաց մէջ ոմանց առաջին կարգի և ոմանց երկրորդ կարգի դասատուութիւն ընել, կը փափաքի այժմ ազգային վարժարանի մը մէջ իւր փորձառութեան արդիւնքը ցոյց տալ, հսկողութեան և միանգամայն դասատուութեան պաշտօններ ստանձնելով։

Փափագողք պէտք է դիմեն Օրէ-Եէլի Խմբագրատունը։

Marque de Fabrique

"ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԻՐՆ"

ՎԱՐՁԱՏԻՐԵԱԼ ՇՈՒԱՐԱՄԱԿ

Ամսթերտամի 1883ի աշխարհահանդէսին մէջ

յիսնի պարունակելով ջրոյ մէջ կատարելապէս լուծելի խայծդանը (դաթրան)

ՄԻԱԿ ՃՇՄԱՐԻՏ ՄՈՒԶՆ

Այս բաղադրութիւն ունի խայծդանի ԲՈԼՈՐ ԲՈՒԺԻՉ յատկութիւնները, մինչդեռ խայծդանի ՄԻԱՍ պատրաստութիւնը միայն անոր համն և հոտն ունին։ «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԻՐՆ»ի մէկ չափն կը պարունակէ քաբսիւլի մը բուժիչ սկզբունքներ։ Բայց կարելի է օրը 20 չափ «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԻՐՆ» առնուլ առանց բնաւ վնասելու, մինչդեռ խայծդանի քսան քաբսիւլ առեալ վտանգաւոր բորբոքում առաջ կը բերեն։

ԽԱՅԾՂԱՆՆՄՆ ԻՒՍ ԹԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՆ ԱՆՀՈՒՆԱՊԷՍ ԱՒԵԼԻ ԱԶԴՈՒՆ ԵՒ ԵՐԵՔՊԱՏԻԿ ԱԺԱՆ, «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԻՐՆ»ի հեղուկը չիլով կը ծախսուի 1·50 Փրանքի՝ 20 լիտր խայծդանի ջրի համար։ Իսկ 0·10 պատրաստուած շաքարանուշէն 100 հատ պարունակող չիլը 2·50 Փրանքի կը ծախսուի։

Ընդհանուր մթերանոցապետ
Ժ. ԱԼԻԹՐԱՆՏԻ
Դեղարան Տելլա-Սուտա
169—Մեծ Փողոց Բեպօյ—169
Կ. Պոլիս

ԻԼԱՆ

ԷՎԳԱՅԾԸ ՀԻՒՄԱՁՈՒՆ

Մուպայատարնա լուղում կէօրիւնէն ճէտիա գէյէ իլէ իւչ պին գուսուր գէյէ մըգատարը պիրինճի Սիպիր եաղընդն չէրաիթի մուգարբէրէսի իլէ պէհէր ամիզ գէյէսի օն իլի պուչուգ զրուշտա թալիպի էօհտէսինտէ պուլունուպ վէ չէհրը ճարիի բումինին սէքիղնճի սալը կիւնիւ սատի օնա գատար հէր գալ բարա վէ իրմէսի չարչէնպիհ կիւնի տաթի եիւզտէ պէշ օլունուբ իսէ գապալ օլունուպ անտէն սոնրա թէնզիլ գապալ օլունմայանաղընա պիտաէն նօգսանը իլէ իմայա թալիպ օլանլարը վէ տահա զիյատէ մալիմամի ալմագ իսմէէյէլերին էվգաֆը Հիւմայուն Խապինէսի մէճլիս իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի իլան օլունուր։

5 Թշրրինի էվվէլ 301

1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Մէվճուտ օլուպ ֆիրուսթի օլունճադ մզգտարը գիւլլի գէրրընթը քէտղարտը միւպայէսարնա թալիպ պուլունանլարքն իշպու Թշրրինի էվվէլին օն պէշինճի կիւնիւնէ գատար էյամ վէ չէրայիթի միւզայէտեէ քէսալը վուգուգի իմմէք իւզրէ Պապը վալայի Սէրասկէրի շիւպէյի մախսուսնա միւրաճաաթի էյլէմէլերի իլան օլունուր։

3 Թշրրինի էվվէլ 1885

2—3

ԻԼԱՆ

ԽԱՅԾՆԵՒ ՃԷԼԻԼԷՒ ՄԱԼԻՑԷ

Խապինէի ճէլիլէտէ մէվճուտ օլան մէսքիւրէտթը մտգթուանքն իճրա օլունան միւզայէտէսինտէ ալթիլըզն պէհէր ճէտիա տիրհէմի օն իւչ պուչուք վէ պէշիք վէ մէթալիկին տախի պէշ բարատա թալիպի էօհտէսինտէ թէգարրուր իմմիշ օլուուզընտան, պունլարա ֆիյաթը մուգարրէրլէրինտէն գիյատէսիլէ թալիպ օլանլարքն թշրրինի էվվէլինին Եիրմի պէշինէ գատար Մալիյէի Խապինէի մէճլիս իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի իլան օլունուր։

21 Իլլուլ 301

3—3

ՆՈՐՏՏԱՑՁԷ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՀԱՄՊՈՒՐԿ

Ցիշեալ ընկերութիւնն հրդեհի դէմ ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յոյժ չահաւէտ պայմաններով, միմսոդութեամբ իւր գնդհանուր գործակալութեան։

ՇԻՆՏԼԷՐ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱԼԱՏԱ, ՃԷԼԱԼ ՊԷՅ ԽԱՆ

50

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE
Insurance company
ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻԹ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ
Լոնդրայի և Էդինպուրկի ապահովագրութիւն

ընկերութիւն	Ա.Հ.Բ.
Արտաքին դրամագլուխ	3,000,000
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	2,500,000
վ Ճարեալ »	625,000
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահականութեանց դէմ	1,592,235
Կեանքի պատահականութեանց դէմ պահեստի դրամ	3,841,494
	6,058,429
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	1,186,865
Կենաց ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	551,307
	1,738,172

NORTHERN
Assurance company
ՆՕՐԱՀԸԲԻՆ
Լոնդրայի և Էդինպուրկի ապահովագրութիւն ընկերութիւն

	Ա.Հ.Բ.
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	3,000,000
վ Ճարեալ »	300,000
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահականութեանց դէմ	841,871
Կեանքի պատահականութեանց դէմ պահեստի դրամ	1,778,300
	2,890,171
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	520,206
Կեանքի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	251,572
	771,778

Պատրաստակամ իւր բաղմաթիւ լաւագոյն և քաջալերիչ ընդհանուր յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ ինքն վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միաբերան գործակատար ընտրուած ըլլալով, պնդիսի գրութեան մը մէջ կը գտնուի, որով հրդեհի դէմ ապահովութիւնն մեծ գիւրութիւններ կը ստանայցուն։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղխանան երկու ընկերութեանց մէջ հաստատեալ քաջալերութիւնն մէջ, և այպէս ապահովութեան և գիւրութեան աւելցարով Ընկերութիւնս ալ կրնայ աւելի մեծագունը ապահովութիւն բանարելու ինքզինք ներկայացնել։

Կրնէք ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունիլ, ինչպէս Բեպայի, Ղալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ, նոյնպէս մեսակայ քաղաքները, գիւղերն և գաւառները։

MARITIME
Insurance Cie limited of Liverpool
Capital Lt. 500,000
ՄԱՐԻԹԱՅՄ
Ծովային ապահովութեան ընկերութիւն
Դրամագլուխ 500,000 Անգլ. լիրա

Նաւ ապրեալը, շրջենաւերու և առագաստանաւերու մէջի վաճառքներն ու կարասիները թիսար օգտակար պայմաններով ապահովելու իշխանութիւն ստացած է ընկերութեան կողմէ։

Գիներուն և այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն Կալաթա, Քօմիսիոն խանի անկիւնը՝ երկաթէ կամարքին վրայ նայող սենեակն, առ.

Կ. Պոլսոյ Ընդհ. Գործակատար յէչիլ Ընկերութեանց
ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

ՏԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԳՈՐԾԻՆԵՐ
ՊԱՆԴԷ, ԶՈՒԼԱԾՈՅ ԵՒ ԴԵՏՈՒԱԾ ԵՐԱՔԹԻ
ՊԱՐՏԷԶԻ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ
32 Մահմուտիյէ փողոց, և
24 Բէրչէմպէ բազար Ղալաթիա
ՀԷՆՐԻԿ ԼԱՆԺ
ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐ
ԱՏԱՂՁԱԳՈՐԾԻ
ԵՒ
ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԳՈՐԾԻՆԵՐ
ԴԱՆԱԿ ԵՐԿԱԹԷՆ ԵՐԿԱԹԷՆԼԷՆ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ
ՅԱՂԱՆԱԿ ԳՈՐԾԻՆԵՐՈՒ ՀԻՆԳԵՄԱԿԱՆ
509

ՕՍՊՕՐՆԻ ՅՈՐԵՆ ՀՆՁՈՂ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՆ

Օրը 33,000 քառակուսի կանգուն, լայնքնին 55 ոտնաչափ կը հնձէ, ծանրութիւնն է 280 օխայ։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր գործակատար Մկրտիչ և Յոհաննէս Մուրատեան եղբարք Կալաթա Սօրկանճըլար ճատտէսի թիւ 70 և Պոլիս, Ֆինճանճըլար Եօգուրը, Եուսուֆեան խանի դիմաց թիւ 22։

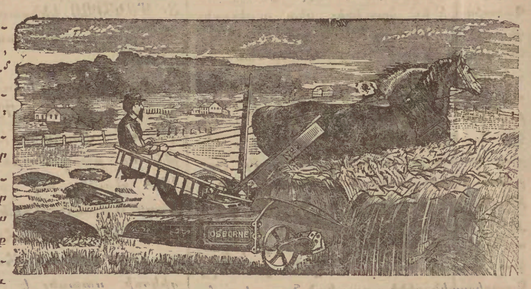

ԹԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Ի ՎԻԷՆՆԱ Հաստատեալ 1858ին

1883 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր 80,711,893·45 Ֆրանք։

Ապահովագրել տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժիններէն % 25 չահ կընեն։

Ապահովագրել տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչև 41 1/2 % չահ կ'ընեն։

ԹԱՐԻՍԽ ընկերութեան կատարած դիմաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ։ Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 286 Ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և որ իրեն իրաւունք կուտայ շահուց մասնակցիլ իւր տարած միջոցին։

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օժիտք)։ Օրինակ.

Մէկ տարեկան եղած միջոցին ապահովագրեալ տղայ մը քսան տարի յետոյ 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը պիտի ստանայ. տակէ զատ, պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց՝ 298·50 Ֆրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն։

Վերջանալու վճարելի կրկին ապահովութեան բաժինն է տարին 116·19 Ֆրանք։

Թարգմանիչ համար ընդհանուր Ներկայացուցիչ
ՄՈՐԻՍ ՊԷՐԳԱՅԻ
Գրասենեակք, Ղալաթիա, Վղվլատա փողոց, թիւ 29, Գերմանական Թղթատան վրայ.
Ընկերութեան տեղանաւորն է Ս. ԱՏԼԷՐ
ՋՐԻ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ ԱՄԵՆ ԼԵԶՈՒԱՒ

ՔԻԻՆԱԲՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ
Որ ամբոլ տանի ամենամատ կը բանին Լիվերբուլ և Մէնչեսթրի մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Զանիա	7,000	Մայթա	3,000
Ադրաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալբերթ	3,000	Հանթ	2,500
Պոդնիա	4,600	Բաղտիա	5,000
Պոլոնէզ	2,500	Բալթիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սկրվիա	7,800
Սէֆալոնիա	5,000	Մեդիա	4,600
Քանարիա	4,700	Սարաֆսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տէվերարա	2,500	Սիտան	3,000
Կայրիա	4,000	Թարիկա	3,000
Քէսար	2,500	Քրիմիսատա	2,500
Մանթանա	3,000		

Սարսիսա շրջենաւը, նաւապետ Բրիթ, Լիվերբուլէն ասա հասաւ ընդհանուր վաճառքով և իմսաց վերջին Լիվերբուլ սիտոր երթալ Զմիւռնիոյ ճանքով։

Սատրաքրեան արատնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ոչէ նաւահանգստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ
փաչա խան Ղալաթիա
511

ԲԱԲԱԵԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվերբուլէ, Մէնչեսթրէն և Օրեսայ ամենամատ կը բանին Շոգենաւիր

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պէքօ
Պրատաս	2,500	Ռոճէրս
Ադրատիա	2,500	Քրուիչշանք
Լանքոնիա	2,500	Ուիլքս
Պատճառիա	3,500	Մարշ
Լուսիտիտ	2,800	Քօճրրոճիլ

Պրիմնոնա շրջենաւն ամսոյս 24ին Պաքուէն վերադառնալով անմիջապէս Լիվերբուլ սիտոր ուղեւորի։

Ամիս Սաֆիա շրջենաւն ամսոյս 24ին Լիվերբուլէն ասա կ'ուղասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն գիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
513 Գործակալք

N. 7.

Գաղջմամբ, պաղ թէրմ, եմրաղը ծիրտի միւլիի վէ սաղ տեղթիլիսի, Եմրաղը մէգքիւրէ Տէլբրիի մերհէմէնին խոթիմաք իլէ սերբէն մինչ. տեղի օուար։ Բարիստ Գրելբրի սօգաղնտա 31 նուէմբրլար քիմիկիր Մ Տէլբրիի վէ սաիր էմ. զանը մէ բերուքքեր տիւքանարքնտա պուլունուր, գալաղիտան սաղրնմար։ Զանատ ընդ Գիլ. յոթը 20 զուրուշ։ Եարբամ չանաղրնը Գիլյոթը 12 զուրուշ։ Տերսատեմ տերգոյթ սուլ. եարը նարդ Ղալաթա կէօմրիւյնիւն գնարդրնտա Մ Զէրմանինին մուգայսաբնտա տրը։

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվերբուլէ և Մէնչեսթրի մէջ բանող
ՇՈԳԵՆԱՒԻ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանորուս	4200	Սայրիա	3000
Ֆէրոս	4000	Նէրթիա	3000
Օսմանլի	4000	Ռերա	3000
Մէնսոգրիս	3250	Ագրանդիք	1700
Թիպս	3250	Լոգիս	800
Մէակուսա	3250	Օլինաս	800
Մարիսթիս	3250	Սէսիլ	700
Սֆինքս	3000		

Սֆինքս շրջենաւը, նաւապետ Քրուք ամսոյս 14 ին Լիվերբուլէն ասա կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹԻԼ և ԸՆԿ.
Մէյ յանալրգ փողոց,
Ուիթիլ խան
ՃԷՅՄԹ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
515 31, Ճէյմս Սթրիթ, Լիվերբուլ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ դէմ Անէլքս, Կ. Պոլսոյ և Օրեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանս	2,000	Լէբանոգ	1,500
Անէէր	3,000	Պարէնկ	4,300
Արկ	1,300	Պարսարն	2,300
Պասսանս	3,500	Պիլ	2,000
Գլոբտրոթս	2,200	Նէրբ	2,000
Գրամպ	2,000	Օթէլլ	3,000
Գէլբրա	2,600	Օլինանս	3,000
Գալիբաս	2,500	Օգրանգ	4,500
Գամէտ	2,100	Ոգէգ	2,000
Գագս	2,000	Բասիֆիք	1,300
Գօսմ	2,700	Բալբրոն	3,200
Տիտս	2,500	Բանգէր	1,700
Տօմինս	1,800	Քիլ	2,800
Էրսաբ	2,600	Բիսմիթ	4,400
Տրագս	2,600	Բրինսլաս	3,200
Ֆայլ գան	800	Բոլլս	3,000
Տիտս	1,700	Բոմանս	5,500
Ֆլամինկս	1,600	Բոլէս	3,500
Կարիկս	5,500	Պալեքս	4,800
Կիգանս	2,200	Պարքս	2,100
Կոզս	1,800	Պիլգրիմ	2,100
Կրոսնս	2,200	Սարէնգս	4,300
Հանկս		Թասսոս	1,200
Հէրս	2,000	Թ. Ուիլսն	3,000
Հիսարկս	3,000	Թիկեր	1,300
Հիւմանիտ	1,200	Թրօքսս	2,800
Ճիս	2,300	Քանգս	3,600
Քէլս	2,000	Եէտոս	1,600
Քոմս	2,200	Զէրտա	3,000
Լէս	2,000	Զէրս	4,100

Գէլբրա շրջենաւը, նաւապետ Հէյս ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի Լիվերբուլ։

Ռուսլիս շրջենաւը, նաւապետ Տրրպայսն ընդհանուր վաճառքով Հալէն ասա հասած, պարպած և յՕսմանս ուղղեւորած է։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւններ։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՆՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԻՒ ԸՆԿ.
Գործակալ
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միսիք
խան Ղալաթիա
514

Ա. բասնասատեր Ս. ՏԱՄԱՍՏՈՒ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ
Ն. ԲԱՌԻ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսիլիայ և Բօրէն գլխաւոր կանոնաւորապէս բանող
Սամսան, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շրջենաւն է լ Վէրնիթ, որ սեպտ. 29ին Մարսիլիայէն և հոկտեմբեր 19ին Պոլսէն պիտի մեկնի։
Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շրջենաւն է լ Մէրնիթ, որ կրմեկնի հոկտ. 16ին։
Ուղղակի և արագ ապրանքներու
Նաւագնէրի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈՒԹ ԲԸՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միսիք
Մոհամէտ փողոց, թիւ 141
514

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՑԷԻ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՅՈՒՅՑԱԿԸ
1885 Հոկտ. 1 Երեքշաբթի օրէն սկսեալ մինչև Սեպտ. 31

(Բաց է կիրակի օրերէն) Եւրոպական եղբրէն կամարք ելնող շրջենաւոց երթեւեկութեան ժամերը

Ժ. Հ.	Թ.
1 — Եենիմ. Մէզարպ. Պէյիւք. Թարապ. Եենիք. (Եենիք. շրջենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	17
1 35 Եենիք. Սթէն. Մերկ. Պէյաճ. Ր. Հիսար Պէպ. (Ամնավ. շրջենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	22
2 — Ր. և Ա. Գավ. Եենիմ Մէզարպ. Պէյ. Քիրեճ. Թար. Եենիք. (Եենիք. շրջենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	32
2 50 Եենիք. Սթէն Մերկ. Պէյաճ. Ր. Հիսար Պէպ. (Ամնավ. շրջենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	24
(Ուրբաթի օրերը չպիտի հաղորդակցի)	
3 15 Եենիմ. Մէզարպ. Պէյ. Թար. Եենիք. Սթէն. Մերկ. Պէյաճ. Ր Հիսար Պէպ. (Պէպ. պիտի հաղորդակցի)	19
4 30 Ա. Գավ. Եենիմ. Մէզարպ. Պէյ. Թար. Եենիք. Սթէն. Մերկ. Պէյաճ. Ր Հիսար Պէպեք. Ամնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.	34
5 45 Եեն. Մէզ. Պէյ. Թար. Եենիք. Մերկ. Ր. Հիսար Պէպ. Ամնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշ.	22
6 30 Եենիմ. Մէզարպ. Պէյ. Թարապ. Պէյդօղ Բաշպ. Եենիք. Մերկ. Գանդրճ. Ր. Ա. Հիսար Գանտիլ. Ամնավ. Զէնկ. Պէյլէր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. Իսկ.	1
8 15 Ա. Հ. Ր. Գավ. Եենիմ. Մէզարպ. Պէյ. Թարապ. Եենիք. Մերկ. Պէյաճ. Ր. Հիսար Պէպ. Ամնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. (ուրբաթի օրերը Սթէնիա պիտի հանդիպի)	19
10 — Մէզարպ. Պէյ. Թարապ. Եենիք. Մերկ. Ր. Հիսար Ամնավ. Օրթաք. Պէշիք.	33

Արնավարդիքեանց կամարքի ելնող շրջենաւոց ժամերը

12 45 Պէպ. Ամնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.	34
1 30 Ամնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. Գապ.	1
2 10 Պէպեք Ամնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.	33
2 50 Ամնավ. Գուրս. Օրթ. Պէշիք. Գապ.	4
3 30 Պէպեք Ամնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.	23
4 15 Պէպ. Ամնավ. Գուր. Օրթաք. Պէշիք. Գապպաճ.	32
10 40 Հիսարէն ուղղակի կամուրջ	22
11 10 Պէպեքէն ուղղակի կամուրջ	1

Ասիական եղբրէն կամարքի ելնող շրջենաւոց ժամերը

12 35 Վանիք. Զէնկլ. Պէյ. Գուզկ. Գապթ.	21
1 — Պէյդ. Բաշպ. Ր. Բ. Մահ. Գանդրճ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտիլլի շրջենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	23
1 35 Գանտիլ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլէրպ. Գուզկ.	28
2 45 Գանտ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ.	17
2 45 Պէյդ. Թար. Պէյ. Բաշ. Ր. բաշ. Գանդրճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. (Գանտ. շրջենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	18
3 45 Գանտիլ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իսկ.	33
4 30 Պէյդօղ Բաշպ. Ռիզթաթ բաշա Գանդրճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկք. Պէյլ. Գուզկ. Պէշ. (Ուրբաթի օրերը ժամ 4 45 Մէզարպպէրտուն պիտի եկէ)։	28
8 45 Պէյիւք. Թարապ. Պէյդ. Բաշպ. Գանդրճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլեր. Գուզկ. Իսկիտարը	21
10 20 Գանտիլիէն ուղղակի կամուրջ	23
(Բաց է կիրակի օրերէն) կամարքէն Եւրոպական եղբրէ երթեւեկող շրջենաւոց ժամերը	
2 30 Պէշիք. Օրթաք. Գուր. Ամնավ. Պէպեք Ր. Հիսար Պէյաճ. Սթէն. Եենիք. Թարապ. Պէց. Մէզարպ. Եենիմ.	34
2 45 Գապպաճ. Իսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլեր. Զէնկէլ. Ամնավ. Գանտիլ. Ա. և Ր. Հիսար Գանդրճ. Մերկ. Եենիք. Բաշպ. Պէյդ. Թարապ. Պէց. Մէզ. Եենիմ.	1
3 45 Պէշիք. Օրթաք. Պէյլ. Ամնավ. Գանտ. Ր. Հիսար Գանդրճ. Մերկ. Եենիք. Թարապ. Պէցիւք. Մէզար Եենիմ. Ա. Գավպաճեր	19
6 45 Իսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլեր. Զէնկ. Ամնավ. Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար Գանդրճ. Մերկ. Եենիք. Թարպ. Պէց.	21
8 15 Պէշիք. Օրթ. Ամնավ. Պէպ. Ր. Հիսար Մերկ. Եենիք. Թարպ. Պէց. Մէզար.	33
10 — Եենիք. Թարապ. Պէց. Մէզար. Եենի.	32
10 30 Ր. Հիսար Պէյաճ. Մերկ. Սթէն. Եենիք. Թար. Քիրեճմ. Պէցիւ. Մէզար. Եենիմ.	17
11 10 Եենիք. Թարապ. Պէցիւք. Մէզարպ. Եենիմ.	19
11 30 Պէպ. Ր. Հիսար Պէյաճ. Մերկ. Սթէն. Եենիք.	22

Կամարքէն Ուրանվարդիքեանց երթեւեկող շրջենաւոց ժամերը

2 15 Ուղղակի Ամնավարքէպ	4
2 55 Ուղղակի Պեպեք	23
3 45 Ուղղակի Պեպեք	33
9 45 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Ամնավ. Պեպ. Ր. Հիսար (Ալանիոր Եղեռն շրջենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	23
10 25 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Ամնավ. Պեպ.	1
11 5 Գապպաճ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Ամնավ. Պեպ. (Եենիկէօյի շրջենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	21
11 45 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Ամնավ. Պեպ.	33
12 — Օրթ. Գուրուչ. Ամնավ. (ուրբաթի և շաբաթի օրերը Պէշիքթաշ)	1

Կամարքէն Ասիական եղբրէ երթեւեկող շրջենաւոց ժամերը

1 20 Իսկ. Գուզկ. Պէյլէ. Զէնկ. Ա. Հիսար Պէյդ. Եենիք.	21
2 15 Ուղղակի Գանտիլլի	17
3 10 » »	33
3 — Իսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Զէնկ. Վանիք. Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանդրճ. Բաշպ. Պէյդ. (Ուրբաթի օրերը Ր. Բ. Մահ. և Մէզարպ.)	28
9 25 Պէշիքթաշ, Գուզկուճնճ. Պէյլեր. Զէնկէլ. Վանիք. Գանտիլ. (Գալատայի գացող շրջենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	23
10 15 Գանտ. Ա. Հիսար Գանդ. Ր. Բ. Մահ. Բաշպ. Պէյդ. Թար. Մէզարպ. Գավպաճեր	8
10 40 Պէշիք. Գուզկ. Պէյլէր. Զէնկէլ. Վանիք. Գանտիլլի Պեպեք (Գանտիլլի նաւամատոյցը Պէյդօղի շրջենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	33
11 10 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանդրճ. Ռիզթաթ. Բաշպ. Պէյդ.	23
11 40 Գապպաճ. Գուզ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք.	34

ԻՍԿԻԻՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իսկիտարէն	Կամարքէն	Կամարքէն	Իսկիտար
— —	5 50	— —	8 15
1 —	6 20 Պէշիք	— —	9 — Պէշիք.
1 30	7 —	1 20	9 35
2 —	8 10 Պէշիք	1 45	10 10 Պէշիք
2 30	8 55	2 15	10 30 Գալ. *
3 10	9 45	3 —	11 —
3 45	10 — Պէշիք	3 45	11 25
4 —	10 30	4 20 Պէշիք	11 50
4 15	10 50 Գալ. Պշ	5 —	12 5
4 40	11 20	5 35 Պէշիք	12 50 Գալ*
5 — Պէշիք	11 40 *	6 5	
5 15	12 5	7 —	

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիտարէն	Կամարքէն	Կամարքէն	Իսկիտար
— —	5 35 Պէշիք	4 25	7 —
—	6 15	4 55	8 45
1 —	7 —	2 35	9 — Պէշիք
1 30	8 10 Պէշիք	3 25	9 35
2 —	8 45	3 55 Պէշիք	10 — Պէշիք
2 45	9 30	4 45	10 35
3 30	9 55 Պէշիք	5 25	11 15
4 15	10 25	6 10 Պէշիք	11 50
5 —	11 —		12 5
	11 35		
	12 5		

) Այս նշանը կրող շրջենաւք Հոկտեմբեր 17ին սկսեալ մեկ քառորդ ժամ յետոյ պիտի մեկնին։

Ծան. —Օդը միգապատ եղած ատեն, շրջենաւք իրենց դանուած տեղը պիտի մնան։

ՀԱՐԵՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

3 — Հարեմէն Սալաճագ (բաց է կիրակի օրերէն)	
4 30 » » »	
10 45 » » » (կիրակի օրեր ժ. 11 են)	
11 35 » »	
2 30 Կամ